

VALTIOVARAINMINISTERIÖ

Tilinpäätös vuodelta 2011

VALTIOVARAINMINISTERIÖ

Tilinpäätös vuodelta 2011

Toimintakertomus ja tilinpäätöslaskelmat

VALTIOVARAINMINISTERIÖ

Snellmaninkatu 1 A
PL 28
00023 VALTIONEUVOSTO

Puhelin

02 95 5 30001

Telefaksi

(09) 160 33123

Internet

www.vm.fi

Julkaisun tiedustelut

VM/Kehittämisen- ja hallintotoiminto,
puh. 02955 30282

Taitto

Pirkko Ala-Marttila/VM-Julkaisutiimi

ISBN: 978-952-251-325-0 (pdf)

Helsinki 2012

Sisältö

1 TOIMINTAKERTOMUS	7
1.1 Johdon katsaus	7
1.2 Vaikuttavuus	8
1.2.1 Toiminnan vaikuttavuus	8
1.2.2 Siirto- ja sijoitusmenojen vaikuttavuus	11
1.3 Toiminnallinen tehokkuus	13
1.3.1 Toiminnan tuottavuus	13
1.3.2 Toiminnan taloudellisuus	13
1.3.3 Toiminnan tuloksellisuus	16
1.4 Tuotokset ja laadunhallinta	28
1.4.1 Suoritteiden määrät ja aikaansaadut julkishyödykkeet	28
1.4.2 Palvelukyky sekä suoritteiden ja julkishyödykkeiden laatu	28
1.5 Henkilöstövoimavarojen hallinta ja johtaminen	28
1.6 Tilinpäätösanalyysi	33
1.6.1 Rahotuksen rakenne	33
1.6.2 Talousarvion toteutuminen	34
1.6.3 Tuotto- ja kululaskelma	38
1.6.4 Tase	39
1.7 Sisäisen valvonnan arviointi- ja vahvistuslausuma	40
1.8 Arviointien tulokset	40
1.9 Yhteenveto havaituista väärinkäytöksistä	40
2 TILINPÄÄTÖSLASKELMAT JA NIIDEN LIITTEENÄ ANNETTAVAT TIEDOT	41
2.1 Talousarvion toteutumalaskelma	41
2.2 Tuotto- ja kululaskelma	47
2.3 Tase	48
2.4 Liitetiedot	50
3 ALLEKIRJOITUKSET	65

1 Toimintakertomus

1.1 Johdon katsaus

Euroalueen rahoitus- ja velkakriisi jatkui kertomusvuonna. Kreikan, Portugalin ja Irlannin ohella kasvoi epäluottamus myös eräiden muiden euroalueen jäsenmaiden ja ennen kaikkea Italian ja Espanjan kykyyn tervehtyä taloutensa. EU:n puitteissa tehty työ kriisin ratkaisemiseksi painottui paitsi toimiin rahoitustukea saavien maiden tilanteen vakauttamiseksi ja euroalueen kriisinhallintamekanismien ja -välineistön tehostamiseksi myös toimiin euroalueen talouspolitiikan koordinaation ja kurinalaisuuden lisäämiseksi. Tämä työ heijastui voimakkaasti valtiovarainministeriön toimintaan.

Pääministeri Jyrki Kataisen hallituksen hallitusohjelman mukaisesti Suomen linja talouskriisin hoitamisessa muuttui ja tiukentui. Uusi linja näkyi siten, että hallitus edellytti Kreikan uuden lainaohjelman hyväksymisen ehdoksi, että Suomi saa takausosuudelleen vakuudet. Lisäksi edellytettiin mahdollisimman mittavaa sijoittajan vastuun toteutumista.

Taantuma heikensi julkisen talouden rahoituksen perusteita voimakkaasti tilanteessa, jossa väestön ikääntyminen alkoi rasittaa julkista taloutta enenevästi. Useiden riippumattomien arvioiden mukaan Suomen julkisen talouden rahoitus ei lepää vakaalla pohjalla pitkällä aikavälillä. Kun valtiovarainministeriö tarkensi arviotaan Suomen julkisen talouden kestävyysvajeesta maaliskuussa 2011, se arvioi, että julkisyhteisöjen rahoitusylijäämän pitäisi olla noin 4 % ylijäämäinen suhteessa kokonaistuotantoon, jotta julkinen valta kykenisi hoitamaan velvoitteensa kaikissa tilanteissa myös pitkällä aikavälillä.

Kertomusvuoden aikana valtiovarainministeriö korosti johdonmukaisesti haasteita, jotka taantuma ja väestön ikääntyminen kohdistavat talouden kasvuedellytyksiin, kansalaisten hyvinvointiin ja julkisen talouden kestävyysvajeen pitkällä aikavälillä, ja etsi niihin ratkaisuja. Jaettu huoli julkisen talouden vakaudesta heijastui vahvasti myös hallituksen finanssi- ja talouspolitiikkaan.

Ohjelmassaan hallitus päätti valtion tuloihin ja menoihin kohdistuvista toimista, jotka kohentavat valtion rahoitusasemaa yhteensä noin 2 500 milj. eurolla vuositasolla vuoteen 2015 mennessä. Hallitus sitoutui toteuttamaan lisätoimia, mikäli valtion velkaantumiselle ja rahoitusasemalle asetetut tavoitteet uhkaavat jäädä saavuttamatta. Talouden kasvun edellytyksiä vahvistavat rakenteelliset toimet ovat oleellinen osa kokonaisuutta, jolla hallitus pyrkii kohentamaan valtion, kuntien ja sosiaaliturvarahastojen kykyä selviytyä laissa niille säädetyistä velvoitteista.

Kuntauudistuksen valmistelu käynnistyi hallitusohjelman mukaisesti syyskuussa 2011. Uudistuksen tavoitteena on vahvoihin peruskuntiin pohjautuva elinvoimainen kuntarakenne. Vahva peruskunta muodostuu luonnollisista työssäkäyntialueista ja on riittävän suuri pystyäkseen itsenäisesti vastaamaan peruspalveluista vaativaa erikoissairaanhoidon ja vastaavasti vaativia sosiaalihuollon palveluja lukuun ottamatta. Vahva peruskunta kykenee tulokselliseen elinkeinopolitiikkaan ja kehittämistyöhön sekä voi tehokkaasti vastata yhdyskuntarakenteiden hajautumiskehitykseen.

Kunnallishallinnon rakenne -työryhmälle annettiin tehtäväksi hallitusohjelman mukaisesti valmistella koko maan kattava selvitys kullekin alueelle tarkoituksenmukaisesta kunta- ja palvelurakenteesta. Tehtävänä oli laatia työryhmän esitys kuntauudistuksen kriteereistä ja toteuttamistavasta sekä rakenne-esitys karttamuotoisena. Työryhmän selvitys julkistettiin 8.2.2012. Lausuntokierroksen jälkeen hallitus linjaa kuntauudistuksen jatkoon, määrittelee rakenneuudistusta ohjaavan rakennelain sisällön eli erityisesti vahvan kunnan kriteerit ja toteuttamistavan.

Kuntauudistus jatkaa elinvoimaisiin kuntiin tähtäävää kuntarakenteen kehittämistä vuonna 2005 käynnistyneen kunta- ja palvelurakenneuudistuksen jälkeen. Kuntauudistus ja siinä toteutettava rakennelaki tulee korvaamaan kunta- ja palvelurakenneuudistuksesta annetun puitelain. Tästä syystä erillisiä neuvotteluja kuntien kanssa ei käynnistetty puitelain velvoitteiden täyttämistä.

1.2 Vaikuttavuus

1.2.1 Toiminnan vaikuttavuus

Ministeriön toimintaperusta

Valtiovarainministeriön toiminta-ajatus ja visio

Valtiovarainministeriö vastaa valtioneuvoston osana, taloudellisena yhteensovittajana ja hallinnonalansa ohjaajana vakaan ja kestävä kasvun edellytyksiä vahvistavasta talouspolitiikasta, valtiontalouden hyvästä hoidosta ja kestävä kuntatalouden toimintaedellytyksistä sekä tuloksellisesta julkisesta hallinnosta.

Valtiovarainministeriö turvaa osaltaan tuleville sukupolville talouden perustaa ja valinnanmahdollisuuksia. Ministeriön vuoteen 2012 ulottuvaan strategiaan kirjatut yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet ovat taloudellisesti kestävä hyvinvointi sekä laadukkaiden ja taloudellisesti tuotettujen julkisten palvelujen turvaaminen.

Hallinnonalansa ohjaajana ministeriö vastaa siitä, että hallinnonalalla tapahtuva valmistelu perustuu tutkittuun tietoon sekä vahvaan näkemykseen tulevaisuuden muutostarpeista ja tarpeita tukevista ohjausprosesseista asiakaslähtöisten palvelujen tuottamiseen sekä valtion konsernitason palvelujen tehokkaaseen ohjaamiseen ja taloudelliseen järjestämiseen.

Ministeriön toiminta ja toimintatavat perustuvat luottamukseen, avoimuuteen, oikeudenmukaisuuteen ja uudistumiseen.

Taloudellisesti kestävä hyvinvointi

Vuoden 2008 finanssikriisistä alkunsa saanut taantuma jätti syvän ja pitkäkestoisen jäljen julkisen talouden rahoitusasemaan ja velkaan tilanteessa, jossa väestön ikääntyminen rasittaa julkista taloutta enenevästi. Toisin kuin useimmissa muissa kehittyneissä teollisuusmaissa Suomessa väestön ikääntyminen lisää julkisen talouden menoja ja leikkaa talouden tuotantopotentiaalin kasvua jo nyt.

Useiden arvioiden mukaan julkisyhteisöjen rahoitusylijäämän pitäisi pysyä 4-4½ prosentin suhteessa kokonaistuotantoon keskipitkällä aikavälillä, jotta valtio, kunnat ja sosiaaliturvarahastot kykenisivät selviytymään laissa niille säädetyistä velvoitteista myös pitkällä

aikavälillä ilman, että kokonaisverorasitusta täytyy kiristää tai että valtio ja kunnat alkavat velkaantua kiihtyvällä vauhdilla.

Taantuman ja väestön ikääntymisen kautta talouden kasvuedellytyksille, kansalaisten hyvinvoinnille ja julkisen talouden kestävyydelle muodostuvat haasteet määrittävät hallituksen finanssi- ja talouspolitiikan perusvireen. Vuosille 2009–2011 kohdentuneet elvytystoimet olivat pääosin määräaikaisia tai kertaluontoisia, eikä niiden osalta tarvittu erillisiä irtaantumisia koskevia päätöksiä. Vuoden 2011 talousarvioesityksessä otettiin ensimmäiset askeleet kohti julkisen talouden tasapainottamisesta. Finanssipolitiikka muuttui elvyttävästä kiristävään suuntaan muun muassa useiden välillisten verojen korotusten seurauksena.

Veropolitiikassa jatkettiin verotuksen painopisteen siirtämistä työn verotuksesta kulutuksen verottamiseen. Energiaverotuksen rakenne uudistettiin ympäristöperusteiseksi. Energia-veroja korotettiin noin 700 milj. eurolla, millä kompensoitiin työnantajan kansaneläkemaksun poistamisesta aiheutuneita verotuottomenetyksiä. Lisäksi päätettiin diesel-polttoaineen veron korottamisesta vuoden 2012 alusta lukien. Virvoitusjuomaveroa korotettiin ja otettiin käyttöön makeisilta, jäätelöiltä ja niiden kaltaisilta tuotteilta kannettava uusi vero. Jäteveroa korotettiin ja sen veropohjaa laajennettiin.

Ansiotuloverotuksen perusteita muutettiin siten, että ansiotason ja palkansaajamaksujen nousu ei kiristä työtulojen verotusta. Lisäksi eläketulon verotusta kevennettiin siten että eläketulon veroaste pysyy korkeintaan palkkatulon veroasteen tasolla. Kunnallisverotuksen perusvähennyksen enimmäismäärää korotettiin pienituloisimpien ostovoiman turvaamiseksi.

Vuoden 2011 talousarviossa määrärahoja kohdennettiin uusiutuvan energian käytön lisäämiseen Euroopan unionin tavoitteiden ja hallituksen ilmasto- ja energiastrategian mukaisesti. Kertomusvuonna käynnistettiin toimenpidekokonaisuus, jolla tähdätään työurien pidentämiseen niiden alkupäästä mm. opinto-ohjaukseen ja opintotuen kehittämiseen liittyvillä toimilla. Perusturvaetuudet sidottiin kansaneläkeindeksiin. Lisäksi otettiin käyttöön takuueläke, jolla turvataan pienimpien eläketulojen varassa elävien toimeentulo.

Eduskuntavaalien jälkeen aloittanut pääministeri Jyrki Kataisen hallitus on asettanut tavoitteekseen tasapainottaa valtiontalous ja kääntää valtion velka suhteessa kokonaistuotantoon selkeään laskuun vaalikauden loppuun mennessä. Tavoitteisiin pääsemiseksi hallitus on sitoutunut toteuttamaan valtion tuloihin ja menoihin kohdistuvia sopeutustoimia ja uudistamaan talouden rakenteita niin, että edellytykset talouden ennusteita nopeammalle kasvulle vahvistuvat. Tällä tavoin hallitus kuroo umpeen julkisen talouden kestävyysvajetta ja varmistaa, että Suomen valtion luottoluokitus säilyy parhaana mahdollisena.

Ohjelmassaan hallitus päätti toimista, jotka kohentavat valtion rahoitusasemaa vuositasolla yhteensä noin 2 500 milj. eurolla vuoteen 2015 mennessä. Hallitus päätti myös jatkaa hyväksi finanssipolitiikan välineeksi havaittua kehysmenettelyä eräin tarkistuksin. Valtiontalouden menokehykset 2012–2015 mitoitettiin niin, että tavoiteltu sopeutus toteutuu. Lisäksi hallitus sitoutui toteuttamaan lisätoimia, jos valtion velka suhteessa kokonaistuotantoon ei näyttäisi kääntyvän laskuun ja valtiontalouden alijäämä näyttäisi asettuvan yli 1 prosenttiin suhteessa kokonaistuotantoon.

Kun euroalueen velkakriisi kärjistyi ja talouden näkymät synkentyivät vuoden 2011 aikana, kävi yhä ilmeisemmäksi, että tarvitaan mittavia lisätoimia, jotta valtion taloudenpidolle asetetut tavoitteet saavutetaan.

Rahoitusmarkkinat

Kreikan ensimmäisen sopeutusohjelman avulla toukokuussa 2010 onnistuttiin vain väliaikaisesti välttämään vakava velkakriisi tartuntavaikutuksineen ja turvaamaan euroalueen rahoitusvakaus. Tämän jälkeen euroalueen kriisi laajeni kuitenkin Irlantiin ja Portugaliin jatkaen samalla epävakautta euroalueen rahoitusjärjestelmässä. Euroalueen rahoitusvakausriskit kohosivat merkittävästi vuoden 2011 jälkimmäisellä puoliskolla. Tilanteen taustalla oli kesällä 2011 Kreikan tilanteen vaikeutuminen. Velkaongelmat tarttuivat sen jälkeen Italiaan ja Espanjaan. Ongelmat heijastuivat lisäksi selvästi pankkien välisten markkinoiden toimintaan ja arvioihin makrotalouden näkymistä. Epävarmuus tulevasta kasvoi merkittävästi.

Velkakriisin ratkaisuyritykset eivät ole toistaiseksi vakauttaneet luottamuspuolan heikentämää markkinakehitystä. Epäluottamuksen kohteeksi joutuneet valtiot ovat maksaneet rahoituksestaan velkakirjojen liikkeeseenlaskuissa varsin korkeita korkoja, viime aikoina tapahtuneesta korkotasojen laskusta huolimatta. Italian ja Espanjan on rahoitettava erääntyviä velkojaan uudelleen vuoden 2012 aikana yhteensä noin 450 miljardilla eurolla. Tästä määrästä 150 miljardia euroa erääntyy maksuun vuoden ensimmäisellä neljänneksellä. Luottoluokitusten heikentymiset nostavat valtionvelkojen korkoja.

Haavoittuvien valtioiden velkakirjamarkkinoiden tila on ja tulee lähikuukausina olemaan perusteiltaan epävakaa ja korkojen muutokset voivat olla negatiivisten uutisten myötä nopeita ja jyrkkiä. Eurooppalaisten pankkien varainhankintatilanne on kesän 2011 jälkeen jatkunut vaikeana pitkäaikaisen rahoituksen osalta. Vakuudettomien velkakirjojen markkinat ovat olleet käytännössä pysähdyksissä, joten pankkien on ollut vaikea hankkia niiden kautta tarvitsemaansa rahoitusta haluamillaan ehdoilla. Varainhankintaongelmien vuoksi riski luottolaman toteutumiselle on selvästi kasvanut ja kasvaa edelleen, jos tilanne jatkuu nykyisen kaltaisena.

EKP on tukenut euroalueen rahoitusmarkkinoita ostamalla valtionlainoja jälkimarkkinoilta yhteensä 219 miljardilla eurolla. Tästä määrästä EKP:n rahapoliittiset sijoitukset Kreikan valtion velkakirjoihin ovat noin 40 miljardia euroa. Kansallisten keskuspankkien sijoitussalkussa Kreikan velkakirjoja arvioidaan olevan noin 15 miljardin euron arvosta. Lisäksi EKP on rahoittanut pankkeja 787 miljardilla eurolla, mistä kolmen vuoden vakuudellista rahoitusta on ollut 489 miljardia euroa sekä keventänyt vähimmäisvarantovaatimuksia ja laskenut ohjauskorkoa kaksi kertaa syksyn aikana. Näillä toimenpiteillä on ollut myönteisiä vaikutuksia markkinalikviditeetin osalta, mutta ne eivät ole onnistuneet hälventämään markkinoiden epäluottamusta. Tästä on esimerkkinä pankkien eurojärjestelmään tallettamien varojen määrän voimakas nousu. Keskuspankkitalletusten määrä on liikkunut 400–500 miljardissa eurossa huolimatta siitä, että talletuksille maksetaan vain 0,25 prosentin korkoa, kun pankit joutuvat samaan aikaan maksamaan eurojärjestelmän perusrahoituksesta yhden prosentin korkoa. Helmikuun lopussa pankeilla on seuraava mahdollisuus lainata EKP:lta kolmen vuoden rahoitusta.

Yksi keskeinen vakausriski liittyy tulevaan makrotalouden kehitykseen. Makrotalouden tilanne ja -näkymät heikkenivät syksyn kuluessa koko EU:ssa. Vielä alkuvuodesta 2011 euroalueen talous jaksoi elpyä, mutta taantuman merkit ja epävarmuus alkoivat tulla näkyviin nopeasti. Aluksi kysymys oli riskeistä, jotka liittyivät taantuman mahdollisuuteen, mutta viime aikoina nämä riskit on sisällytetty ennustelukuihin. Tuoreimmat ennusteet viittaavat siihen, että talous kääntyy kasvuun Yhdysvalloissa ja EU:ssa vuoden 2012 puolivälissä, mutta kasvun pysyy kuitenkin verraten hitaana lähivuodet.

Euroalueen painuminen odotettua vakavampaan taantumaan, velkakriisin ratkaisujen pitkittyminen ja jatkuva epävakaus euroalueen pankkisektorilla johtavat todennäköisesti valtioiden velkakirjamarkkinoiden lisääntyviin maksuvalmiusongelmiin sijoittajien pyrkiessä eroon euroalueen valtioiden riskeistä. Vuoden 2011 lopulla ja vuoden 2012 alussa Italia, Espanja ja Ranska ovat onnistuneet useissa huutokaupoissa laskemaan liikkeeseen uusia velkakirjoja alhaisemmalla korolla kuin loka-marraskuussa 2011, jolloin korot niiden valtiolainojen korot nousivat voimakkaasti. Vaikka viimeaikaisessa kehityksessä on myönteisiä piirteitä, epävarmuuden jatkumisesta kertoo osaltaan se, että luottoluokituslaitokset ovat jatkaneet euroalueen valtioiden ja pankkien luottoluokitusten alentamista.

Kansallisen rahoitusmarkkinasääntelyn uudistamisessa keskeinen painopistealue vuonna 2011 oli arvopaperimarkkinoiden lainsäädännön kokonaisuudistus, joka eteni suunnitelmien mukaan. Valtion konsernitason tasehallintaa pohtinut työryhmä teki täsmentävän esityksensä syksyllä 2011. Hallitusohjelmaan sisältyy useita rahoitusmarkkinoita koskevia hankkeita kuten esimerkiksi kansallinen pääomamarkkinastrategia ja makrovakaushallinta, joiden valmistelua käynnistettiin kertomusvuonna. Rahoitusmarkkinoiden kansainvälisen sääntelyn edellyttämä säädösvalmistelu jatkui edelleen erityisen intensiivisenä.

1.2.2 Siirto- ja sijoitusmenojen vaikuttavuus

Siirrot Ahvenanmaan maakunnalle

Pääluokan 28 lukuun 28.80 sisältyvien Ahvenanmaan maakunnan tukemiseen osoitettujen määrärahamomenttien 28.80.30 ja 28.80.31 mitoituserusteet tulevat perustuslain säätämisyjärjestyksessä säädetyn Ahvenanmaan itsehallintolain (1144/1991) 7 luvusta. Momentin 28.80.40 mitoituserusteena on arvio Ålands Penningautomatföreningin (PAF) talousarviovuotta edeltävänä vuonna maksaman arpajaisveron määrästä. Kyseinen määrä palautetaan Ahvenanmaan maakunnalle käytettäväksi itsehallintolain mukaisiin tarkoituksiin. Luvun 28.80 menojen vaikuttavuudelle valtakunta ei voi asettaa tulostavoitteita. Maakunnan hallitus raportoi määrärahojen käytöstä ja niiden vaikuttavuudesta omassa toimintakertomuksessaan. Luvun momenttien määrärahakäyttö kertomusvuonna oli yhteensä 184,9 milj. euroa.

Valtionosuus kunnille peruspalvelujen järjestämiseen

Valtionosuutta kunnille peruspalvelujen järjestämiseen maksettiin yhteensä 8 133,7 miljoonaa euroa. Valtionosuuksien merkitys kuntien veropohjassa (kunnan verotulot ja valtionosuudet yhteensä) vaihtelee eri alueilla ja kunnissa. Kuntien vuoden 2011 arvioitujen tilinpäätösten perusteella valtionosuuksien merkitys veropohjasta on suurin Itä- ja Pohjois-Suomen kunnissa. Pohjois-Karjalassa valtionosuuksien osuus on keskimäärin lähes 45 prosenttia veropohjasta. Valtionosuudet ovat yli 40 prosenttia veropohjasta viidessä maakunnassa. Kuntakoon mukaan valtionosuuksien merkitys on selvästi suurin pienimmissä, alle 6 000 asukkaan kunnissa. Suurimmissa, yli 100 000 asukkaan kunnissa valtionosuudet ovat keskimäärin vain 16 prosenttia kokonaisveropohjasta. Näissä kunnissa verotuloihin perustuvan tasauksen vaikutus valtionosuuksien kokonaismäärään on merkittävin.

Harkinnanvaraista valtionosuuden korotusta myönnettiin 31 kunnalle yhteensä 20 miljoonaa euroa. Valtionosuuden korotusta voidaan myöntää kunnalle, joka ensisijaisesti poikkeuksellisten tai tilapäisten kunnallistaloudellisten vaikeuksien vuoksi on lisätyn taloudellisen tuen tarpeessa. Korotuksen myöntämisen ehtona on, että kunta on hyväksynyt suunnitelman taloutensa tasapainottamiseksi toteutettavista toimenpiteistä. Helmikuussa 2012 julkaistujen vuoden 2011 tilinpäätösarvioiden perusteella negatiivisten vuosikatteiden kuntien lukumäärä oli 22 ja ilman harkinnanvaraista valtionosuuden korotusta määrä olisi ollut 28.

Kuntajakolain mukaisiin laskennallisiin yhdistymisavustuksiin ja valtionosuuksien vähentämisen korvaamiseen käytettiin 112,2 miljoonaa euroa. Kuntien yhdistymisavustukset (momentti 28.90.31) ovat edistäneet kuntien yhdistymisiä. Kaikkiaan kuntien lukumäärä on 2000-luvulla vähentynyt 116:lla. Vuoden 2012 alusta ei tullut voimaan uusia kuntaliitoksia. Vuoden 2012 alusta tuli voimaan yksi valtiovarainministeriön valmisteleva kuntien osaliitos. Lisäksi tuli voimaan muutamia maanmittaustoimistojen toimivaltansa puitteissa tekemiä pienempiä rajansiirtoja. Kuntajakolain mukaisia erityisiä selvityksiä on vuonna 2011 määrätty toimitettavaksi yhdessä tapauksessa. Valmistuneita erityisiä selvityksiä oli kaksi. Esiselvitysavustusta kuntien yhdistymistä koskeviin selvityksiin myönnettiin kuudelle hakijalle, yhteensä 161 720 euroa. Kuntien yhteistoiminta-avustusta myönnettiin neljälle yhteistoimintahankkeelle yhteensä 391 388 euroa. Avustusta myönnetään hankkeisiin, joissa kuntien yhteistoiminta on kuntien palvelurakenteiden uudistamisen, palvelujen kehittämisen tai tuottavuuden kannalta merkittävää sekä tukee kunta- ja palvelurakenteiden uudistamista.

Maksut Euroopan unionille

Euroopan unionin yleinen talousarvio rahoitetaan kokonaisuudessaan unionin omilla varoilla. Jäsenvaltiot asettavat omat varat unionin käyttöön Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 311 artiklan nojalla Euroopan yhteisöjen omien varojen järjestelmästä tehdyn päätöksen (2007/436/EY, Euratom) mukaisesti. Neuvosto hyväksyy päätöksen yksimielisesti Euroopan parlamenttia kuultuaan. Päätös tulee voimaan, kun jäsenvaltiot ovat hyväksyneet sen valtiosääntönsä asettamien vaatimusten mukaisesti. Omien varojen täytäntöönpanotoimenpiteistä ja tarkemmista laskentaperusteista säädetään päätöstä täydentävillä asetuksilla. Määrärahaa maksetaan Suomen osuus Euroopan unionin omista varoista. Merkittävä osa unionin käyttöön asetetuista omista varoista palautuu jäsenvaltioille käytettäväksi unionin talousarvion ja unionin lainsäädännön mukaisiin tarkoituksiin. Euroopan unionin yleinen talousarvio kuuluu unionin yksinomaiseen toimivaltaan, eikä momentin menojen vaikuttavuudelle siten voida asettaa tulostavoitteita. Unionin talousarvion määrärahojen käytöstä vastaa Euroopan komissio ja varojen tarkastuksesta Euroopan tilintarkastustuomioistuin, joka antaa vuosittain kertomuksessaan lausuman tilien luotettavuudesta sekä toteutettujen toimien laillisuudesta ja asianmukaisuudesta.

Nettomaksajan näkökulmia valmisteltiin EU-tasolla neuvoston piirissä budjettikomiteassa, puheenjohtajan ystävät ryhmän (rahoituskehys) valmistelussa, nettomaksajaryhmässä ("Noordwijk-ryhmä"), ns. rahoituskehysvalmistelun samanmielisten ryhmässä sekä kansallisella tasolla budjettijaostossa, muissa EU-valmistelujaostoissa ja Agenda-johtoryhmässä. EU:n vuoden 2012 budjettiehdotuksen osalta Suomi on kannattanut kurinalaista tasoa, joskin jään eräiden muiden nettomaksajien kanssa vähemmistöön.

Nettomaksaja-näkökulma tuli poliittisella tasolla esille kahdessa eri yhteydessä: Yleisten asioiden neuvoston syyskuussa 2011 pidetyn kokouksen yhteydessä eurooppaministeri sopi seitsemän muun jäsenvaltion kanssa yleisestä rahoituskehystä koskevasta kannanotosta, jonka mukaan uuden rahoituskehysten ei tulisi johtaa EU:n budjettiin suoritettavien kansallisten

maksujen kasvamiseen. Tämän vuoksi vuosien 2014-2020 menojen tulisi olla huomattavasti komission ehdottamaa alhaisemmalla tasolla. Rahoituskehystä koskevassa U-kirjeessä (U 40/2011 vp) valtioneuvoston kannaksi tuli, että EU:n seuraavan rahoituskehysten on heijastettava sekä julkisen talouden vaikeaa tilannetta että tarvetta vahvistaa talouskasvun ja työllisyyden edellytyksiä. Unionin budjetin kokoa ei voida merkittävästi kasvattaa tilanteessa, jossa jäsenvaltiot joutuvat sopeuttamaan kansallisia budjettejaan. Nettomaksajana Suomi kannattaa kurinalaista rahoituskehysten tasoa.

1.3 Toiminnallinen tehokkuus

1.3.1 Toiminnan tuottavuus

Toiminnan tuottavuutta tukevinä järjestelminä otettiin käyttöön alkuvuonna Tilha -tilaustenhallintajärjestelmä sekä valmisteltiin M2 matkahallintojärjestelmän käyttöönotto niin, että tuotantokäyttöön siirtyminen oli mahdollista vuoden 2012 matkojen hallinnoinnin osalta. Hankinnoissa hyödynnettiin edelleen Hansel Oy:n vuosi- ja puitesopimuksia. Kertomusvuoden keväällä käynnistettiin valtionhallinnolle yhteisen henkilöstö- ja taloushallinnon perustietojärjestelmän (Kieku) käyttöönoton valmistelu toteuttamalla kymmeniä Kieku-hankkeen koordinoimia henkilöstö- ja taloushallinnon työpajoja. Kieku -hanke kuitenkin keskeytettiin ulkoisista syistä johtuen alkusyksystä. Käyttöönoton valmistelu aika- taulutettiin vuoden lopulla uudestaan.

1.3.2 Toiminnallinen taloudellisuus

Määrärahakäyttö

Ministeriön toimintamenomäärärahojen (mom. 28.01.01) organisaation mukainen käyttö jakaantui seuraavasti. Palkkojen maksuun käytettiin määrärahaa yhteensä 25,2 milj. euroa. Osastoille kohdennettujen muiden menojen nettokäyttö oli 10,4 milj. euroa, missä oli 8,7 % vähennystä edelliseen vuoteen verrattuna. Nettoutettavista eristä huomattavin oli edelleen siirtyvän omaisuuden väliaikaisesta hallinnasta kertyneet vuokratulot ja -menot. Yhteensä ministeriön toimintamenomäärärahaa käytettiin 35,6 milj. euroa. Valtiovarain controller-toiminnoille osoitettiin oma toimintamenomääräraha (28.20.03). Taulukosta ilmenee omana kohtana myös Kuntien It-toiminnon toimintamenomomentin (28.90.03) käyttö henkilöstömenoihin ja muihin menoihin. Tarkemmat jakaumat osastoittain ja yksiköittäin näkyvät seuraavasta taulukosta (taulukko 1).

TAULUKKO 1. MINISTERIÖN TOIMINTAMENOT 2009-2011 OSASTOITTAIN (1 000 €)

	Palkat			Muut menot			Yhteensä		
	2009	2010	2011	2009	2010	2011	2009	2010	2011
VM:n toimintamenot 28.01.01:									
Johto ja osastojen ulkopuoliset	1 568	1 375	1 074	1 722	849	687	3 290	2 224	1 761
Kansantalousosasto	2 611	2 862	2 731	287	287	191	2 898	3 149	2 922
Budjettiosasto	3 410	3 480	3 487	350	267	232	3 760	3 747	3 719
Vero-osasto	3 481	3 428	3 405	611	556	331	4 092	3 984	3 736
Rahoitusmarkkinaosasto	2 512	2 558	2 596	529	286	336	3 041	2 844	2 932
Henkilöstö- ja hallintopolitiikkaosasto	^{*)} 2 763	^{*)} 2 822	^{*)} 2 642	^{*)} 959	^{*)} 512	^{*)} 462	3 722	3 334	3 104
Hallinnon kehittämisosasto	^{**)} 3 226	^{**)} 4 037	^{**)} 2 481	^{**)} 1 306	^{**)} 1 187	^{**)} 366	4 532	5 224	2 847
Kunta- ja aluehallinto-osasto	^{***)} 1 652	^{***)} 1 693	^{***)} 1 841	^{***)} 735	^{***)} 388	^{***)} 364	2 387	2 081	2 205
Julkisen hallinnon ICT-toiminto			1 398			100			1 498
Kehittämis- ja hallintotoiminto	2 267	2 646	2 765	93	90	105	2 360	2 736	2 870
KV-asioiden sihteeristö	457	454	491	44	44	51	501	498	542
Viestintä	596	599	578	106	72	81	702	671	659
Johdon tuki	155	0	0	39	0	0	194	0	0
Osastojen ja yksiköiden yhteiset menot	2	2	55	7 366	7 179	7 455	7 368	7 181	7 510
Sairaus- ja äitiyspäivärahojen pal.	-223	-185	-312				-223	-185	-312
Irtaimen omaisuuden myyntitulot				0	-2	-2	0	-2	-2
Työterveyshuollon palautukset/KELA				-75	-84	-79	-75	-84	-79
Toimintamenoihin nettoutetut erät:									
EU-menot (PEPPOL, STORK)				186	684	542	186	684	542
EU-tulot ³⁾ (PEPPOL, STORK)				-137	-227	-37	-137	-227	-37
Siirt. omais. väliaik. hallinta menot				42	0	452	42	0	452
Siirt. omais. väliaik. hallinta tulot ¹⁾				-888	-724	-1 321	-888	-724	-1 321
JHTT-lautakunta menot				138	106	106	138	106	106
JHTT-lautakunta tulot ²⁾				-33	-44	-43	-33	-44	-43
28.01.01 yhteensä	24 477	25 771	25 232	13 380	11 426	10 379	37 857	37 197	35 611
VVC:n toimintamenot 28.20.03:									
Valtiovarain controller	679	736		178	457		857	1 193	0
Sairaus- ja äitiyspäivärahojen pal.	-4	-1							
28.20.03. yhteensä	675	735	0	178	457	0	857	1 193	0
KuntalT:n toimintamenot 28.90.03:									
KuntalT:n toimintamenot 28.90.03:	493	0		1 353	5 788		1 846	5 788	
28.90.03. yhteensä	493	0	0	1 353	5 788	0	1 846	5 788	0
YHTEENSÄ	25 645	26 506	25 232	14 911	17 671	10 379	40 560	44 178	35 611

¹⁾ lukuun sisältyy myös kehittämis- ja koulutustoiminta²⁾ lukuun sisältyy myös ValtIT sekä kehittämis- ja koulutustoiminta³⁾ lukuun sisältyy myös PARAS-hanke sekä kehittämis- ja koulutustoiminta¹⁾ nettoutettu toimintamenoihin²⁾ nettoutettu toimintamenoihin³⁾ nettoutettu toimintamenoihin

TAULUKKO 2. OSASTO- JA YKSIKKÖKOHTAISET KUSTANNUKSET 2011-2009

	Osastojen htv:t			Palkat			Osasto/yksikkö			Osuus yhteisistä			Yhteiset atk-investoinnit		
							käyttömenot			toimintamenoista			poisto ja korko		
	2011	2010	2009	2011	2010	2009	2011	2010	2009	2011	2010	2009	2011	2010	2009
KO	36,1	37,0	35,9	2 681,3	2 829,6	2 596,6	154,1	207,4	287,0	639,2	626,9	592,5	19,1	38,6	61,7
BO	45,8	46,2	49,2	3 358,2	3 411,8	3 361,2	217,7	267,2	349,7	809,7	782,4	810,9	24,1	48,1	84,5
VO	46,9	45,9	50,3	3 338,0	3 395,8	3 423,2	277,5	555,6	611,1	829,4	778,0	829,8	24,7	47,8	86,5
RMO	33,4	33,8	34,8	2 563,7	2 555,9	2 485,3	278,1	286,3	528,9	590,8	572,0	573,7	17,6	35,2	59,8
HO	37,4	39,0	41,6	2 596,6	2 780,9	2 686,6	230,5	151,0	297,7	661,9	660,8	685,2	19,7	40,6	71,4
HKO	33,3	57,8	54,3	2 453,3	3 989,0	3 684,5	134,4	216,3	473,6	589,1	979,5	896,1	17,6	60,2	93,4
KUNTA	25,9	26,0	25,5	1 685,3	1 563,7	1 419,7	117,0	147,6	140,2	458,9	441,1	420,0	13,7	27,1	43,8
JulkICT	25,4	-	-	1 384,6	-	-	87,8	-	-	449,1	-	-	0,2	-	-
KVS	6,9	6,5	6,9	490,3	445,6	439,8	43,6	44,4	43,8	122,7	109,8	113,6	3,7	6,7	11,8
KHT	51,3	49,6	46,8	2 798,1	2 611,6	2 242,9	102,4	90,3	93,2	908,0	840,0	772,3	27,1	51,7	80,5
JOHTO	13,8	16,1	22,2	1 023,3	1 375,3	1 717,1	653,3	849,1	1 772,1	244,3	271,9	366,3	7,3	16,7	38,2
VIES	10,3	10,4	11,2	577,3	598,1	595,6	77,4	72,1	105,5	182,8	175,8	184,4	5,4	10,8	19,2
VVC	8,6	10,0	10,0	595,4	735,8	678,9	171,6	465,6	179,1	151,8	170,1	164,4	4,5	10,5	17,1
	375,2	378,3	388,7	25 545,3	26 293,1	25 331,5	2 545,4	3 353,0	4 881,9	6 637,6	6 408,1	6 409,2	197,8	394,1	667,7

	Yhteiset ajoneuvoinvest.			Yhteiset kalustoinvest			Yhteensä	Osuus tuki- toim. kust.	YHTEENSÄ		
	poisto ja korko			poisto ja korko							
	2011	2010	2009	2011	2010	2009	2011	2011	2011	2010	2009
KO	0,0	0,7	0,9	0,1	0,1	1,8	3 493,8	1 041,3	4 535,1	4 811,2	4 654,2
BO	0,0	0,9	1,2	0,2	0,2	2,5	4 409,9	1 318,9	5 728,8	5 893,3	6 133,9
VO	0,0	0,9	1,3	0,2	0,2	2,5	4 469,8	1 351,1	5 820,9	6 153,3	6 514,0
RMO	0,0	0,6	0,9	0,1	0,1	1,7	3 450,3	962,4	4 412,8	4 461,1	4 728,6
HO	0,0	0,7	1,0	0,1	0,1	2,1	3 508,8	1 078,2	4 586,9	4 802,0	5 031,8
HKO	0,0	1,1	1,4	0,1	0,2	2,7	3 194,5	959,6	4 154,1	6 977,7	6 835,9
KUNTA	0,0	0,5	0,6	0,1	0,1	1,3	2 274,9	747,5	3 022,4	2 959,7	2 815,1
JulkICT	0,0		-	0,0	-	-	1 921,7	731,5	2 653,2	-	-
KVS	0,0	0,1	0,2	0,0	0,0	0,3	660,3	Tukitoimin- tojen kus- tannukset vyörytetty päätoimin- noille			
KHT	0,0	0,9	1,2	0,2	0,2	2,3	3 835,7				
JOHTO	0,0	0,3	0,6	0,0	0,1	1,1	1 928,1				
VIES	0,0	0,2	0,3	0,0	0,0	0,6	843,0				
VVC	0,0	0,2	0,2	0,0	0,0	0,5	923,3				
	0,0	7,1	9,7	1,3	19,4	26,8	34 914,1		34 914,1	36 058,3	36 713,5

Tuotannontekijöiden käyttöä paremmin kuvaavien kustannusten näkökulmasta tarkasteltuna, vuoden 2011 kokonaiskustannustaso oli ministeriössä 34,9 milj. euroa, mikä oli 1,1 milj. euroa edellistä vuotta vähemmän. Pienentyminen aiheutui toimintamääräahojen niukkuuden aiheuttamista säästötoimenpiteistä. Tukitoimintojen kustannukset 8,2 milj. euroa vyörytettiin edellisvuosien tapaan päätoiminnoille (KO, BO, VO, RMO, HO, HKO, KUNTA ja JulkICT). Tarkemmin kustannusten jakautuminen ilmenee taulukosta 2, joka sisältää tuotannontekijälajeittaisen tarkastelun kustannusten, sisältäen pääomakustannuksina poistot ja korot, jakautumisesta osastoittain ja yksiköittäin.

Kustannuslaskennan pohjana käytetyn välittömän esittelijätyötunnin hinta vuonna 2011 oli 81,7 euroa, mikä oli noin 3 % vähemmän edelliseen vuoteen verrattuna. Pienentyminen selittyy kokonaiskustannusten pienentymisellä

TAULUKKO 3: ESITTELIJÄTYÖTUNNIN HINTAKEHITYS 2011-2009

vuosi	htv yht	kustannukset yht. eur	palkat eur	palkat % kust.	painotettu esittelijätunnin hinta* eur/h
2009	291,57 1 htv=1 834h	36 713 502	25 331 531	69	92,5
2010	285,78 1 htv=1 834h	36 058 317	26 293 066	73	88,1
2011	284,2 1 htv=1 834h	34 914 104	25 545 269	73	81,7

*palkansaajien ansiotasoindeksi

1.3.2 Toiminnan tuloksellisuus

Talouspolitiikan valmistelu

Kertomusvuonna korostui julkisen talouden kestävyysvajeen umpeen kuromiseksi tarvittavan sopeutusohjelman ja rakennepoliittisten toimenpiteiden valmistelu sekä kokonaistaloudellisen mallin rakentaminen ja käyttöönotto. Edellisen hallituksen käyttöön valmisteltiin vakausohjelman tarkistus ja ensimmäinen varsinainen kansallinen Eurooppa 2020-ohjelma. Talousarvio- ja kehysvalmistelujen lykkääntyminen lokakuun alkuun saakka edellytti ylimääräistä ennustekierrosta syyskuussa, mikä osaltaan viivästytti kokonaistaloudellisen mallin valmistumista soveltamisvalmiuteen.

Hallitusohjelman taustavalmisteluihin osallistuttiin täysipainoisesti niin ennusteiden laadinnan, finanssipolitiikan valmistelun kuin laajemmin julkisen sektorin tehtävien arvioinnista, tulopuolen ja verotuksen rakenteen arvioinnista sekä menojen mitoittamisesta ja kohdentamisesta (ns. spending review-lähestymistapa) osalta. Hallitusohjelman finanssipoliittinen linja on viime kädessä osa hallitusohjelman käsittävää poliittista sopimusta, jossa hallitusohjelman kokonaissopeutus täsmentyi n. 1,215 mrd. euroon, mikä on selvästi vähemmän kuin VM:n tienhaara-raportissaan esittämät arviot menosopeutuksen tarpeesta.

Hallitus antoi eduskunnalle kertomusvuodelle varsinaisen talousarvioesityksen lisäksi neljä lisätalousarvioesitystä. Määrärahojen yhteismäärä vuodelle 2011 oli 51,4 milj. euroa. Budjetin menojen liikkumatilan lisäämiseksi hallitus valmisti eri hallinnonaloille kohdistuvat reilun 50 milj. euron uudelleenkohdennukset, joissa muun muassa virastojen toimin-

tamenoja alennettiin. Talousarviossa jatkettiin myös vuoden 2010 talousarvioon sisältyneitä toimintamenosäästöjä yhteensä 46 milj. eurolla. Kehyksen piiriin luettavat menot pysyivät menoja sääntelevän vaalikauden kehyksen puitteissa. Budjettitalouden arvioitu alijäämä oli neljännen lisätalousarvion jälkeen 6,4 milj. euroa. Lisätalousarvioissa määrärahoja lisäsi etenkin Latvian valtiolle myönnetty 324 milj. euron laina, Fingrid Oyj:n osakehankinnat 384 milj. euroa, kuntien yleisen valtionosuuden lisäykset 60 milj. euroa sekä työllistämistoimenpiteisiin 28 milj. euroa. Toisaalta puolustusmateriaalihankintoihin varattuja määrärahoja vähennettiin 152 milj. euroa, uusiutuvan energian tuotantotukia vähennettiin 52 milj. euroa ja eläkemenoja 81 milj. euroa. Kokonaistaloudelliset näkymät heikkenivät vuoden aikana, mikä vaikutti mm. autovero- ja yhteisöveroarvioiden pienentämiseen lisätalousarvioissa. Nettolainanottoa vähennettiin neljännessä lisätalousarviossa 1,8 mrd. euroa, jonka kattamiseen käytettiin aiemmilta vuosilta tilinpäätöksistä kertynyttä ylijäämää.

Valtio oli talousarviovuonna edelleen nettolainanottaja. Valtionvelan nimellisarvo oli vuoden 2011 lopussa vajaat 80 mrd. euroa, mikä oli 4,5 mrd. euroa enemmän kuin edellisvuoden lopussa. Valtionvelan määrä on kasvanut yli 25 mrd. euroa vuodesta 2008 vuoteen 2010. Valtionvelan määrä suhteessa bruttokansantuotteeseen pysyi kertomusvuonna vuoden 2010 tasolla noin 43 %:ssa. Yleisen korkotason palatessa lähemmäksi pitkän aikavälin keskiarvotasoa on odotettavissa mittava korkomenojen kasvu kasvaneen velkakannan myötä. Koko valtiontalouden alijäämä oli vuonna 2011 kansantalouden tilinpidon käsittein mitattuna 4,1 % bruttokansantuotteesta. Velkasuhteen kasvun ja valtion talouden alijäämäisyyden ennakoitaan jatkuvan ilman uusia valtiontaloutta vahvistavia päätöksiä.

Yhteensä julkisyhteisöjen EU:n vakaus- ja kasvusopimuksen mukainen alijäämä pieneni 0,5 %:iin bruttokansantuotteesta, kun se vuotta aiemmin oli 2,5 %. Julkinen velka kasvoi vuoden 2011 aikana 6 mrd. eurolla 93 miljardiin euroon. Velan suhde bruttokansantuotteeseen pysyi lähes ennallaan ollessa 48,6 %.

Vuonna 2011 käynnistettiin toimenpidekokonaisuus, jolla tähdätään työurien pidentämiseen niiden alkupäästä. Budjetin menojen liikkumatilan lisäämiseksi hallitus valmisti eri hallinnonaloille kohdistuvat reilun 50 milj. euron uudelleenkohdennukset. Lisäksi virastojen toimintamenoissa jatkettiin vuoden 2010 säästöjä yhteensä 46 milj. eurolla. Valtionvelka on kasvanut talouskriisin seurauksena voimakkaasti ja velan määrän arvioidaan vuoden 2011 lopussa olevan noin 25 mrd. euroa suurempi kuin vuonna 2008.

Verotusta koskevia uudistuksia

Inflaation ja ansiotason nousun verotusta kiristävää vaikutusta kompensoitiin lieventämällä ansiotulojen veroperusteita noin 400 miljoonalla eurolla vuoden 2011 veroperusteisiin verrattuna. Pienituloisten verotuksen keventämiseksi työtulovähennystä ja kunnallisverotuksen perusvähennystä kasvatettiin kumpaakin 200 miljoonalla eurolla. Lisäksi ansiotuloveroperusteita lievennettiin raamisopimukseen liittyen siten, että palkansaajien työeläkemaksujen vuoden 2012 noususta 0,2 prosenttiyksikön suuruinen osuus kompensoitiin.

Pääomatulon verokanta nostettiin 30 prosenttiin ja verotus muutettiin progressiiviseksi siten, että pääomatulon verokanta on 50 000 euroa ylittävältä osalta 32 prosenttia. Yhteisöverokanta alennettiin 24,5 prosenttiin. Yhteisöverokannan alentamisen kuntien ja seurakuntien verotuloja pienentävä vaikutus kompensoitiin korottamalla kuntien ja seurakuntien osuutta yhteisöveron tuotosta. Lisäksi kuntien osuutta yhteisöveron tuotosta korotettiin väliaikaisesti vuosille 2012 ja 2013 viidellä prosenttiyksiköllä ja seurakuntien osuutta korotettiin 0,40 prosenttiyksiköllä. Raamisopimuksen mukaan palkansaajille maksettavasta kertakorvauksesta

seurakunnille aiheutuvat kustannukset kompensoitiin myös seurakuntien yhteisövero-osuutta korottamalla vuodelle 2012. Yhteisetuuksien verokanta nostettiin 28 prosenttiin. Muusta kuin julkisesti noteeratusta yhtiöstä saadun verovapaan osingon euromääräinen yläraja alennettiin 60 000 euroon. Lähdeverokantoihin tehtiin mainittuja verokantamuutoksia vastaavat muutokset.

Vakituiseen asuntoon kohdistuvan velan koron vähennysoikeutta rajattiin siten, että koroista on vähennyskelpoista 75 prosenttia verovuodesta 2014 alkaen. Velan vähennyskelpoisuuden rajaaminen toteutetaan vaiheittain siten, että verovuonna 2012 vähennyskelpoista on 85 ja verovuonna 2013 vähennyskelpoista on 80 prosenttia. Kotitalousvähennyksen vähennettävää prosenttiosuutta kustannuksista alennettiin ja vähennyksen enimmäismäärä alennettiin 2 000 euroon. Luonnollisten henkilöiden lahjoitusvähennyksen voimassaoloaika jatkettiin vuodelle. Kestävän metsätalouden rahoituslain nojalla saatujen tukien verovapaus poistettiin. Kehitysalueelle tehtävien investointien korotetuista poistoista annettu laki jatkettiin koskemaan myös vuosina 2012 ja 2013 tehtäviä investointeja. Ulkomailta tulevan palkansaajan lähdeverosta annetun lain soveltamista jatkettiin vuosina 2012–2015 alkaneeseen työskentelyyn.

Perintö- ja lahjaverotuksessa I veroluokassa otettiin käyttöön progressiivisen veroasteikon uusi ylin porras siten, että yli 200 000 euron ylittävästä pesäosuudesta, testamentista tai lahjasta vero olisi 16 prosenttia. Arpajaisveroprosentti korotettiin 12 prosenttiin. Rakennusalan työsuhde- ja verovalvontaa tehostettiin ottamalla käyttöön työmailla veronumero pakollisessa kuvallisessa tunnistekortissa.

Vuoden 2012 talousarvioesitykseen liittyen valmisteltiin lähes kaikkien valmisteverojen korotuksia. Alkoholin, tupakan, makeisten, jäätelön ja virvoitusjuomien veroja korotettiin noin 200 miljoonalla eurolla. Oluen ja muiden mietojen alkoholijuomien sekä savukkeiksi käärittävän irtotupakan veroja korotettiin muita alkoholijuomia ja tupakkatuotteita enemmän. Moottoribensiinin ja dieselöljyn veroa korotettiin noin viisi prosenttia painottaen hiilidioksidiveron osuutta. Maataloudelle myönnettävää energiaveropalautusta muutettiin siten, ettei palautus koske enää hiilidioksidiveroa. Autoveron tasoon tehtiin tarvittavat muutokset keskimääräisten hiilidioksidipäästöjen alenemisen tuottovaikutuksen korjaamiseksi ja ohjausvaikutuksen tehostamiseksi. Myös ajoneuvoverotuksen ympäristöperusteista veromallia tehostettiin. Työmarkkinajärjestöjen raamisopimukseen liittyen valmisteltiin hallituksen esitys energiantensiivisten toimialojen energiaverotuksen alentamiseksi EU-säännösten sallimille minimitasoille. Valmiste- ja autoverotuksen prosessiuudistusten valmistelu käynnistettiin. EU:ssa osallistuttiin uudistetun energiaverodirektiiviehdotuksen käsittelyyn sekä energia- ja jäteverotukseen liittyvien valtioneuvoston tukisymysten selvittämiseen.

Arvonlisäverotuksessa tilattujen sanoma- ja aikakauslehtien verokantaa korotettiin 0 prosentista 9 prosenttiin vuoden 2012 alusta. Alennetun verokannan soveltamista eräisiin työvaltaisiin palveluihin ei jatkettu, vaan kokeilu päättyi vuoden 2011 lopussa. Postin yleispalvelut vapautettiin verosta unionin oikeuden mukaisesti vuoden 2011 kesäkuun alusta. Veropetosten torjumiseksi käännetty verovelvollisuus otettiin käyttöön rakennusallalla vuoden 2011 huhtikuun alusta. EU:n neuvostossa käsiteltiin mm. rahoitus- ja vakuutuspalveluja ja matkatoimistopalveluja koskevan sääntelyn uudistamista. Lisäksi komissio julkaisi aikaisemmin annetun vihreän kirjan ja siihen saadun palautteen perusteella vuoden 2011 lopulla tiedonannon uudesta arvonlisäverostrategiasta.

EU:n tullikoodeksin soveltamisen aloittamiseksi tarvittavaa soveltamissäännöstöä on edelleen valmisteltu EU:ssa. Valmistelussa on havaittu tarpeita myös uudistetun tullikoodeksin muuttamiselle ja komissiolta odotetaan esitystä joulukuussa. Samalla komission odotetaan ehdottavan myös uudistetun koodeksin soveltamisen aloittamisen lykkäämistä aiotusta eli

kesästä 2013. Neuvostossa alettiin käsitellä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta tullin valvontatehtävistä teollis- ja tekijänoikeuksien valvonnassa. EU:n tulliliiton puolesta on pyritty parantamaan EU:n viejien kilpailukykyä neuvottelemalla merkittävien kauppakumppanien, kuten USA:n kanssa, sopimuksia tullimenettelyjä helpottavan ns. valtuutetun talouden toimijan aseman vastavuoroista tunnustamisesta.

Tullilain kokonaisuudistuksen osalta päätettiin eriyttää valmistelu lakiin henkilötietojen käsittelystä tullilaitoksessa ja tullirikostorjuntalakiin. Tullilaitoksessa tehdyn valmistelutyön pohjalta on valmisteltu ja lähetetty lausuntokierrokselle luonnos hallituksen esitykseksi tullilaitoksen organisaation muuttamisesta yhdeksi virastoksi.

Verosopimusverkoston kehittämistä jatkettiin uudistamalla nykyiset sopimukset Barbadosin, Itävallan, Malesian ja Saksan kanssa sekä tekemällä sopimukset Hongkongin ja Uruguayn kanssa. Tietojenvaihtoa veroasioissa koskevia sopimuksia tehtiin lisäksi 10 valtion kanssa.

Valtion kuntapolitiikka

Kuntauudistuksen valmistelu käynnistettiin hallitusohjelman mukaisesti. Uudistuksen tavoitteena on vahvoin peruskuntiin pohjautuva elinvoimainen kuntarakenne. Vahva peruskunta muodostuu luonnollisista työssäkäyntialueista ja on riittävän suuri pystyäkseen itsenäisesti vastaamaan peruspalveluista vaativaa erikoissairaanhoidtoa ja vastaavasti vaativia sosiaalihuollon palveluja lukuun ottamatta. Vahva peruskunta kykenee tulokselliseen elinkeinopolitiikkaan ja kehittämistyöhön sekä voi tehokkaasti vastata yhdyskuntarakenteiden hajautumiskehitykseen.

Maaliskuussa 2011 asetettujen Kunnallishallinnon rakenne ja kunnan talous -työryhmien toimeksiantoja muutettiin 2.9.2011 hallitusohjelman perusteella. Kunnallishallinnon rakenne -työryhmälle annettiin tehtäväksi hallitusohjelman mukaisesti valmistella koko maan kattava selvitys kullekin alueelle tarkoituksenmukaisesta kunta- ja palvelurakenteesta. Tehtävänä oli laatia työryhmän esitys kuntauudistuksen kriteereistä ja toteuttamistavasta sekä rakenne-esitys karttamuotoisena. Työryhmän määräaika jatkettiin tammikuun 2012 loppuun saakka. Kunnan talous -työryhmän tehtävänä on valmistella tarvittavat kiireelliset muutokset kunnan talouden ohjausta ja tasapainotusta koskeviin kuntalain säännöksiin.

Selvitys kuntalain uudistustarpeista valmistui helmikuussa 2011. Hallitusohjelman mukaan kuntarakenneuudistus muodostaa perustan kuntalain uudistukselle. Uudistuksen valmistelu käynnistyy keväällä 2012.

Keväällä 2011 voimaan tullessa kunta- ja palvelurakenneuudistuksesta annetun puitelain muutoksessa valtioneuvosto sai toimivallan velvoittaa kunnan yhteistoimintaan sosiaali- ja terveydenhuoltoa koskevan väestöpohjavaatimuksen täyttämiseksi sekä velvoittaa kunnat siirtämään laissa määritellyt sosiaalihuollon tehtävät hoidettavaksi väestöpohjavaatimuksen mukaisessa yhteistoiminnassa, mikäli kunnat eivät ole määräaikaan mennessä tehneet asiaa koskevia päätöksiä. Kunta- ja palvelurakenneuudistuksen piirissä olevasta 312 kunnasta 308 kuntaa vastasi 31.8.2011 mennessä valtiovarainministeriön ja sosiaali- ja terveysministeriön teettämään kyselyyn, joka koski lain velvoitteiden täyttämistä. Vastanneista kunnista 193 on kyselyn mukaan tehnyt kunta- ja palvelurakenneuudistuksesta annetun lain eli puitelain edellyttämät päätökset sekä vähintään noin 20 000 asukkaan väestöpohjan että sosiaali- ja terveydenhuollon eheyden osalta. Sosiaali- ja terveyspalveluja järjestetään aiempaa suuremmissa kokonaisuuksissa, joko kuntien yhteistoiminta-alueilla tai suuremmissa kunnissa. Palvelujen järjestämisen väestöpohjat ovat kasvaneet ja kuntien yhteistyö lisääntynyt.

Hallitusohjelman mukainen kuntauudistus ja siinä toteutettava rakennelaki tulee jatkossa korvaamaan puitelain. Tämän vuoksi erillisiä neuvotteluja kuntien kanssa ei käynnistetty puitelain velvoitteiden täyttämiseksi.

Erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevia kuntia koskeva menettely käynnistettiin kahdessa kunnassa. Vuonna 2010 kahdessa kunnassa käynnistynyt arviointi valmistui.

Eduskunnalle annettiin seuraavat hallituksen esitykset: HE evankelis-luterilaisen kirkon eläkeasioiden siirtämisestä kunnalliseen eläkelaitokseen, HE kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain muuttamisesta koskien mm. verotuloihin perustuvan valtionosuuden tasausjärjestelmän muutoksia sekä valtionosuusprosentin muutoksella toteutettavia valtionosuuksien leikkauksia, HE Euroopan neuvoston paikallisen itsehallinnon peruskirjan lisäpöytäkirjan hyväksymisestä ja laiksi sen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaan saattamisesta.

Peruspalvelujen kehittäminen ja kuntien tuottavuuden edistäminen

Peruspalveluohjelmamenettely on vakiintunut vuosittaiseksi käytännöksi. Peruspalveluohjelma vuosille 2012 - 2015 annettiin eduskunnalle valtiontalouden teknisen kehyspäättöksen yhteydessä keväällä 2011. Syyskuussa annettuun hallitusohjelman perusteella tehtyyn kehyspäättökseen sisältyi peruspalveluohjelma vuosille 2013 - 2015. Peruspalvelubudjettitarkastelu sisällytettiin valtion vuoden 2012 talousarvioesitykseen.

Tuottavuusohjelmatyötä 20 suurimman kaupungin kanssa jatkettiin. Valtiovarainministeriön asettaman työryhmän johdolla on mm. koordinoitu ja arvioitu kaupunkien tuottavuusohjelmatyötä, valmisteltu tuottavuuden parantamista koskevat valtakunnalliset tavoitteet, laadittu opas kuntien ja kuntayhtymien tuottavuustyön tueksi, kehitetty kaupunkien yhteisiä tuottavuusmittareita sekä järjestetty yhteisiä tuottavuustilaisuuksia. Työryhmän työ päättyy vuoden 2011 lopussa. Syksyllä 2011 valmisteltiin yhteistyössä eri tahojen, mm. työmarkkinajärjestöjen kanssa, hallitusohjelmassa linjattua kuntatuottavuuden ja tuloksellisuuden kehittämistyötä, joka jatkaa ja syventää jo tehtyä tuottavuustyötä. Kuntatilastoinnin kehittämishankkeen toteuttaminen jatkui yhteistyössä Tilastokeskuksen, Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitoksen, Opetushallituksen ja Suomen Kuntaliiton kanssa.

Normihankkeessa laadittiin kuntiin kohdistuvan valtionohjauksen yleiset periaatteet ja esitykset nykyisen ohjausjärjestelmän kehittämiseksi sekä kartoitettiin painopistealueet, joilla tuottavuuden parantamista ehkäiseviä normeja tulisi uudistaa. Vuonna 2009 asetetun normihankkeen loppuraportti luovutettiin valtiovarainministeriölle 18.2.2011.

Valtionosuus- ja kuntalain uudistus

Vuoden 2010 alusta lukien tuli voimaan kuntien rahoitus- ja valtionosuusjärjestelmän uudistaminen hallinnonalakohtaisten valtionosuuksien yhdistämisen osalta. Valtionosuuksien määräytymisperusteita ei vielä uudistettu. Arviointi voidaan tehdä vasta myöhemmin. Kuntien peruspalvelujen järjestämiseen tarkoitettua valtionosuutta koskeva laskenta ja analysointi toteutettiin aikataulun mukaisesti, samoin peruspalveluohjelmaan ja -budjettiin sisältyvä laskenta ja analysointi.

Kuntalain kokonaisuudistuksen valmistelua jatkettiin. Virkamiestyöryhmän selvitys uudistamistarpeista on vuonna 2011 asetettavan parlamentaarisen komitean työn pohjana.

Keskus-, alue- ja valtion paikallishallinto

Toteutettuja, päätettyjä ja suunniteltuja alueellistamistoimia pääkaupunkiseudulta maan muihin osiin oli vuoden 2011 lopussa noin 4 250 henkilötyövuotta. Pääkaupunkiseudun ulkopuolisten alueiden välillä on siirtynyt noin 1 000 henkilötyövuotta eli alueellistamistoimet ovat koskeneet yhteensä noin 5 250 henkilötyövuotta. Vuoden lopulla valmisteltiin pääministeri Jyrki Kataisen hallituksen ohjelman edellyttämä arviointi alueellistamisen tulokista, menettelytavoista, laadusta ja kustannustehokkuudesta.

Yhteispalvelupisteiden lukumäärä kasvoi vuoden 2011 aikana neljällä. Yhteispalvelupisteiden määrää koskevan tavoitteen saavuttamiseksi valmisteltiin maakunnalliset toimintasuunnitelmat ja niiden toteutus käynnistettiin. Lisäksi toteutettiin viranomaisten yhteistyönä suunnitellut koulutustilaisuudet palveluneuvojen ammattitaidon ylläpitämiseksi ja kehittämiseksi. Etäpalveluhanke käynnistettiin tekemällä SADe-ohjelman mukainen esiselvitys. Myös kansalaisen yleisneuvontapalvelun SADe-ohjelman mukainen esiselvitys käynnistettiin siten, että se saadaan valmiiksi helmikuussa 2012.

Julkisen hallinnon asiakaspalvelun kehittämishanke valmisteltiin hallitusohjelman yhteispalvelun laajentamista ja järjestämisvastuuta koskevien linjausten mukaisesti. Hankkeessa selvitetään yhteispalvelun kehittämismahdollisuudet ja tehdään yhteispalvelua ja julkisen hallinnon asiakaspalvelua koskevat kehittämis ehdotukset vuoden 2013 puoliväliin mennessä.

Selvitystyö maanmittaustoimistojen yhdistämisestä aluehallintovirastoihin toteutettiin keväällä 2011. Asian jatkovalmistelua ei käynnistetty vuonna 2011. Aluehallintouudistuksen toteutusta ja toimeenpanoa on seurattu sitä varten asetetussa aluehallinnon uudistamisen seurantaryhmässä. Seurantaryhmän alaisuuteen asetettiin työryhmä valmistelemaan Eduskunnalle vuoden 2012 loppuun mennessä annettavaa selontekoa aluehallintouudistuksen toimeenpanosta ja toteuttamisesta.

Kainuun hallintokokeilun seuranta jatkettiin ja valmistauduttiin mahdolliseen kokeilun jatkamiseen. Kokeilualueen kuntien yksimielisiä päätöksiä jatkamisesta ei kuitenkaan tehty ja kokeilu päättyy vuoden 2012 lopussa.

Tilastolain ja muun valtion tilastojen tuotantoa ja käyttöä koskevan lainsäädännön uudistamista valmistelleen työryhmän loppuraportti on valmistunut. Loppuraportti sisältää ehdotuksen hallituksen esitykseksi laeiksi tilastolain ja maaseutuelinkeinotilastoista annetun lain muuttamisesta. Suomen ja Viron välillä solmittiin joulukuussa 2011 sopimus väestörekisteriasiakirjojen laillistamisvaatimuksen poistamisesta. Sopimuksen voimaansaattamista koskeva luonnos hallituksen esitykseksi on valmisteltu. Aluehallintovirastojen toimivaltaan kuuluvien kanteluasioiden (hallintokantelu) käsittelyä koskevan lainsäädännön uudistamista sekä aluehallintovirastojen eräiden tehtävien uudelleen organisoinnin edellyttämiä säädösmuutosehdotuksia on valmisteltu valtiovarainministeriön asettamissa työryhmissä. Julkisen hallinnon turvallisuusverkkotoimintaa koskevan lain valmistelu on käynnistetty valtiovarainministeriön asettamassa työryhmässä. Maistraattien toimialueita laajennettiin niin, että ne vähenivät kahdestakymmenestä neljästä yhteentoista. Asiaa koskeva maistraattien toimialueista annettu valtioneuvoston asetus tuli voimaan 1.1.2012. Lisäksi annettiin valtioneuvoston asetus aluehallintovirastojen maksuista vuosina 2012-2013.

Valtiovarainministeriö asetti hankkeen tulosohtausjärjestelmän edelleen kehittämiseksi 28.2.2011 – 30.3.2012. Hankkeen tavoitteena on nykyistä kevyempi tulosohtausjärjestelmä, joka tukee tavoitteiden tiiviimpää suhdetta valtioneuvostotasoon ja koko hallinnon tavoitteisiin.

Valtion konserniohjaus

Valtionhallinnossa on toteutettu tuottavuushankkeita ja muita toimenpiteitä siten, että valtion henkilötövuosimäärä on vuodesta 2005 vuoteen 2011 mennessä vähentynyt yhteensä noin 7 000 henkilötövuodella yliopistouudistus pois lukien. Kun huomioidaan julkisen sektorin sisäisten tehtäväsiirtojen vaikutukset, vähentyminen on noin 7 900 henkilötövuotta. Valtion tuottavuusohjelmalle asetetut tavoitteet olivat ilman yliopistoja ja harjoittelukouluja 8 564 henkilötövuoden vähentyminen vuoteen 2011 mennessä sekä 4 800 henkilötövuoden vähentyminen vuoteen 2015 mennessä.

Pääministeri Jyrki Kataisen hallitusohjelman mukaisesti valtion tuottavuusohjelma korvattiin vaikuttavuus- ja tuloksellisuusohjelmalla, jonka avulla haetaan valtionhallinnon sisäisin toimin keinoja vastata julkisen talouden kestävyysvajeen supistamistarpeeseen sekä työmarkkinoiden muutokseen. Toimintojen tehokkuuden lisäämiselle asetetut tavoitteet säilytettiin taloudelliselta kokonaisvaikutukseltaan ennallaan. Tuottavuuden ja tehokkuuden ohella tarkastellaan palveluiden saatavuutta, laatua ja vaikuttavuutta. Ohjelmassa painotetaan erityisesti henkilöstön osaamisen kehittämistä, vaikutusmahdollisuuksia omaan työhönsä, työkykyä tukevaa toimintaa sekä johtamisen ja esimiestyön merkitystä tuloksellisen toiminnan edellytyksinä.

Talous-, henkilöstö- ja toimitilahallinnon kustannusten – ja tuottavuusraportoinnin kehittämiseksi toimeenpantiin vuonna 2011 talous- ja henkilöstöhallinnon tuottavuusselvitys lähes kaikilla hallinnonaloilla. Toimitilahallinnossa otettiin käyttöön yhteinen tietojärjestelmä, jonne on ensi vaiheessa koottu kaikki valtion tilavuokrasopimukset. Tilanhallintajärjestelmän käyttöönotto on mahdollistanut uudella tavalla valtion tilojen käytön tuottavuuden seurannan ja ohjauksen. Tulevaisuudessa se tulee helpottamaan yhteisten ja yhteismitallisten kriteerien asettamista eri hallinnonalojen tilankäytölle sekä mahdollistamaan hallinnonalojen välillä vertailukelpoisen faktaperustaisen toimitilakustannusten käsittelyn budjettiprosessissa.

Valtion yhteisen talous- ja henkilöstöhallinnon tietojärjestelmän KIEKU:n toimeenpano on kohdannut vaikeuksia, jotka johtuvat pääosin järjestelmän heikosta toimivuudesta isossa ja vaativassa ympäristössä. Vaikeuksien seurauksena hanke viivästyy ja viimeiset käyttöönotot tapahtunevat näillä näkymin vasta vuonna 2015. Osasyynä viivästykseen on myös toimintaympäristön monimutkaisuus, jota ei riittävästi yhdenmukaistettu ja selkeytetty ennen järjestelmän hankintaan ryhtymistä. Tämä koskee erityisesti henkilöstöhallintoa mutta myös osittain taloushallintoa. Toisaalta vaikeudet ovat kehittäneet hankkeessa mukana olevien tahojen ymmärrystä yhteisissä hankkeissa toimimisesta ja tiivistäneet tarvetta ja mahdollisuuksia konsernina toimimiseen sekä aktivoineet mm. henkilöstön liikkuvuuden edistämistä sekä kiinnostusta yhteiseen kehittämiseen.

Sisäisten palvelumarkkinoiden toimintasääntöjä ja hinnoittelua kehitettiin täsmentämällä valtion IT-palvelukeskuksen hinnoittelumallia valtioneuvoston 4.2.2010 toimintamenoja koskevan periaatepäätöksen suuntaviivojen mukaan. Kehitystyön tulokset ilmenevät Valtiokonttorin maksuasetuksen muutoksena loppuvuodesta 2011.

Talousarviovalmistelun Buketti-järjestelmää ei voitu ottaa käyttöön tavoiteaikataulussa järjestelmässä ilmenneiden lukuisten vakavien toimintahäiriöiden vuoksi. Järjestelmä otettiin tuotantokäyttöön kehysvuosien 2013-2016 valmistelussa eri ministeriöissä.

Valtioneuvoston vuonna 2010 vahvistaman valtion kiinteistöstrategian mukaisesti kertomusvuonna jatkettiin valtion kiinteistövarallisuuden keskittämistä omaisuuden kokonaisohjauksen parantamiseksi, synergia- ja mittakaavaetujen saavuttamiseksi sekä toimintojen tehostamiseksi.

Kertomusvuoden merkittävimmät hallinnansiirrot olivat Metsäntutkimuslaitoksen koko kiinteistökannan siirtoa Senaatti-kiinteistöille ja Metsähallitukselle sekä Museoviraston omistajahallinnassa olleen Kansallismuseon rakennuskokonaisuuden siirto Senaatti-kiinteistöille. Myös Finavia Oy:n tytäryhtiönä toimineen IP-kiinteistöt Oy:n koko osakekanta siirtyi vuonna 2011 Senaatti-kiinteistöjen hallintaan. Lisäksi vuoden aikana toteutettiin useita muita pienempiä hallinnansiirtoja.

Valtion budjettitalouden hankintamenot olivat kertomusvuonna noin 3 970 milj. euroa (vuonna 2010 4 146 miljoonaa euroa). Hankintamenot laskivat edelliseen vuoteen verrattuna 176 miljoonaa euroa. Yhteishankintasopimusten käyttöä lisättiin kertomusvuonna valtioneuvoston 4.2.2010 antaman periaatepäätöksen tavoitteiden mukaisesti. Yhteishankinnat kasvoivat euromääräisesti vuoden 2010 553 miljoonasta eurosta vuoden 2011 675 miljoonaan euroon.

Valtion henkilöstö- ja työntajapolitiikka

Kertomusvuonna valmisteltiin valtion organisaatioiden työhyvinvointia, työsuojelua ja työterveyshuoltoa koskevien kehittämis- ja tukitoimintojen sekä niiden strategista ohjausta uudelleenorganisoimista. Valmisteltiin uuden, Kaiku -työhyvinvointipalvelujen ja Valtion työterveys- ja työturvallisuusneuvottelukunnan korvaavan, Valtion työelämäneuvottelukunnan käynnistämistä, jolle kuuluu toimintojen ohjaaminen strategisella tasolla sekä valtion työelämän kehittämisen vision vahvistaminen. Uudistuksilla pyritään terävöittämään työhyvinvointi- ja työsuojelutoiminnan strategista ohjausta, tukemaan työpaikkojen toimimista verkostoissa ja lisäämään toimintojen vaikuttavuutta. Uutena ulottuvuutena ohjaukseen liitettiin myös työterveyshuoltoyhteistyön kehittäminen ja työterveyshuollon vaikuttavuuden seuranta.

Muutoksilla halutaan tukea valtion henkilöstöpoliittisten linjausten toteutumista edistämällä hyvää henkilöstöjohtamista ja työyhteisöjen toimintakykyä ja varmistaa osaltaan osaavan henkilöstön saatavuutta työnantajakilpailun kiristyessä. Muutokset tukevat myös hallitusohjelman tavoitetta työurien pidentämisestä kestäväällä tavalla, mikä edellyttää työhyvinvointi- ja työsuojelunäkökulmien saumatonta integrointia strategiseen suunnitteluun ja arjen työskentelyyn sekä laadukkaasti johdettua kumppanuutta tätä tukevien palveluntuottajien, kuten työterveyshuollon kanssa. Kaiku-työhyvinvointi-palvelu on jatkanut toimintaansa tukien valtionhallinnon uudelleenorganisointia ja kehittämällä uusia toimintatapoja, sekä tarjoamalla koulutusta ja asiakaskäyntejä hallinnonaloille ja virastoille.

Valtion tietohallinnon uudistaminen

Valtiovarainministeriöön perustettiin 1.4.2011 Julkisen hallinnon ICT -toiminto (JulkICT -toiminto). Uuteen toimintoon yhdistettiin aiemmin erillisinä yksikköinä toimineet Valtion IT -toiminnan johtamisyksikkö (ValtIT), KuntaIT -toiminta ja Turvallisuusverkkohanke (TUVE). Muutoksen tavoitteena on muun muassa, että tieto- ja viestintätekniikka palvelisi paremmin hallinnon ydintehtävien toteutusta. Vuonna 2011 käynnistettiin valmistelu hallitusohjelman mukaisten ICT -tavoitekirjausten toteuttamiseksi sisältäen muun muassa JulkICT -strategian laatimisen sekä valtion ICT -palvelukeskusten toimialariippumattomien tehtävien kokoamisen yhteen.

Laki julkisen hallinnon tietohallinnon ohjauksesta (634/2011) tuli voimaan 1.9.2011. Lain mukaan valtiovarainministeriön tehtävänä on huolehtia julkisen hallinnon tietohallinnon yleisestä ohjauksesta. Yhteentoimivuuteen pyritään ottamalla käyttöön yhtenäiset julkisen

hallinnon kokonaisarkkitehtuurin suunnittelu- ja kuvaamisjärjestelmät, yhteentoimivuuden edellyttämät kuvaukset ja määrittelyt sekä julkisen hallinnon tietohallinnon yhteiset palvelut sekä yhtenäisen toiminnan kannalta tarpeelliset muut toimenpiteet. Valtiovarainministeriö pyysi lausuntoja arkkitehtuuriluonnoksista huhtikuussa 2011. Lausuntopalaute koottiin ja käsiteltiin syksyllä 2011. Valtiovarainministeriö julkaisi 25.10.2011 yhteentoimivuusportaalín, jonka tarkoituksena on koota julkisen hallinnon yhteentoimivuutta edistävää suunnittelutietoa ja mahdollistaa suunnittelutiedon jakamista ja uudelleenkäyttöä.

Valtiovarainministeriö on vuoden 2011 aikana antanut kaksi lain 4 §:ssä tarkoitettua lausuntoa viranomaisen tietohallintoa koskevasta hankinnasta, jolla on laajaa toiminnallista merkitystä tai joka on taloudelliselta arvoltaan merkittävä.

Julkisen hallinnon tietohallinnon neuvottelukunnan (JUHTA) alainen JHS-jaosto käynnisti JHS-suositusten valmistelua ja ylläpitoa ohjaavan JHS 136 Menettelytavat JHS-työssä –suosituksen päivitystyön huhtikuussa 2011. Päivityksen pääpaino on JHS-järjestelmän kehittämisessä lain toimeenpanoa tukevaksi. Julkisen hallinnon suosituksia tai niiden päivityksiä valmistui 7 kappaletta vuonna 2011. Merkittävimpiä olivat JHS 179 (ICT-palvelujen kehittäminen: Kokonaisarkkitehtuurin kehittäminen), JHS 181 (Julkisen hallinnon standardisalkku) sekä JHS 182 (ICT-palvelujen kehittäminen: Laadunvarmistus).

Valtion IT-strategian toteuttamisohjelman ensimmäiset palvelut etenivät käyttöönottovaiheeseen. Valtion yhteinen tietoliikenneverkko, virkamiehen tunnistamisjärjestelmä, asianhallintajärjestelmä ja videoneuvottelupalvelu otettiin käyttöön ensimmäisissä virastoissa ja ministeriöissä. Näille ja muille valtion IT-strategian toteuttamisohjelman palveluille laadittiin Valtion IT-palvelukeskuksen toimesta hallinnonala- ja palvelukohtainen käyttöönottoaikataulu vuosille 2011 – 2015.

Valtionhallinnon tietoturvallisuuden johtoryhmän, VAHTIn, aktiivinen toiminta valtion tietoturvallisuuden kehittämisessä ja ohjauksessa on jatkunut suunnitelmallisesti ja laaja-alaisena. Valtioneuvoston valtion tietoturvallisuutta koskevan periaatepäätöksen 26.11.2009 toimeenpanon tehostamiseksi ja yhteistyön edistämiseksi VAHTIn alaisuudessa ja ohjauksessa on käynnistetty ministeriöiden ja virastojen tietoturvayhteishankkeet ensinnäkin koskien tietoturvallisuusasetuksen toimeenpanoa ja toiseksi koskien verkkopalvelujen haavoittuvuusskannausta. Näissä kummassakin on mukana yli 40 organisaatiota. Hankkeet ovat osa valtiovarainministeriön käynnistämää ja johtamaa valtion tietoturvallisuuden kehittämisohjelmaa 2011-2015.

Muita keskeisiä tietoturvahankkeita ovat olleet VAHTI-ohjeiston kehittämisen ja ylläpidon hankkeet. Tällaisia ovat muun muassa johtajan tietoturvaoppaan, tietoturvasojen teknisen ohjeen, ICT-hankintojen tietoturvaohjeen ja tietojärjestelmäkehityksen ohjeen valmistelu. VAHTI-hankkeena käynnistettiin myös ICT-varautumisen vaatimukset –hanke, jonka keskeisenä näkökulmana on palvelujen ja tietojen käytettävyyden ja saatavuuden varmistaminen. Lisäksi VAHTIn käsittelyn, ohjauksen ja linjausten kautta on valmisteltu lainsäädäntöä tietoturvallisuusarviointien viranomaistoiminnalle kattaen hallinnon tietojärjestelmät ja verkot. Uusi laki lisää valtiovarainministeriön ohjauskeinoja tietoturvallisuuden konserniohjauksessa. Valtion IT-palvelukeskuksen tietoturvapalvelujen ohjaus on saatu keskeiseksi osaksi VAHTIn jatkuvaa toimintaa. Asiakaskyselyjen mukaan tietoturvapalvelut kuuluvat valtion IT-palvelukeskuksen onnistuneimpien palvelujen joukkoon.

Varmennetuotannon kehittämistä pohtinut työryhmä sai työnsä päätökseen. Työryhmän suosituksen mukaan varmennetuotanto tulee keskittää valtiohallinnossa ja HST-kortin kohdalla ratkaistaan sen jälkeen, kun vahvan tunnistamisen lainsäädännön mukaiset toimijat ja heidän suunnitelmansa ovat selvillä.

Julkisen tiedon saatavuuden ja käytön edistämiseksi perustettu työryhmä sai työnsä päätökseen ja julkaisi loppuraporttinsa nimeltä Julkisen hallinnon tietoluovutusten periaatteet ja käytännöt (Valtiovarainministeriön julkaisuja 2/2012). Keskeisiä ehdotuksia olivat julkisen hallinnon avoimen datan lisenssimalli, perusrekisterien tietojen käsittelyä koskevia yleiset käyttöehdot, tietoluovutusten maksuja koskevat periaatteet sekä etenemisvaiheet ja toimenpiteet niiden toteuttamiseksi. Julkishallinnon perustietovarantojen rajapinnat (PERA) -työryhmän loppuraportti julkaistiin vuoden 2011 lopussa. Työryhmä määritteli yhteisen teknisen arkkitehtuuriratkaisun tietovarantojen rajapintapalveluiden toteuttamiselle.

Suomessa käytettäviä tunnistamismenetelmiä kehitettiin kohti EU-yhteensopivuutta EU:n STORK-hankkeessa. Suomi jatkoi työtä EU-laajuista julkishallinnon sähköistä hankintainfrastruktuuria kehittävässä EU:n PEPPOL-hankkeessa. Suomi oli aktiivisesti mukana Euroopan komissiossa kehittämässä eurooppalaisia yhteentoimivuusperiaatteita (European Interoperability Framework), jotka ovat merkittävä linjaus ja määritelmä yhteensopivuuden lisäämiseksi maitten välillä ja myös kunkin maan sisällä.

Vuoden 2011 aikana toteutettiin KuntaIT-hankkeita, joissa tuotetaan yhdessä kuntien kanssa IT-ratkaisuja asiakaspalvelutoimintaan, lapsiperheiden palveluihin, rakennetun ympäristön palveluihin, sote-tietojohdantamiseen, hankintatoimeen sekä prosessien suunnitteluun ja toteuttamiseen. Kuntien sähköisten palveluratkaisujen ja tietojärjestelmien yhteentoimivuuden edistäminen sekä kuntien kokonaisarkkitehtuuriosaamisen lisääminen jatkui laajassa kuntien arkkitehtuurihankkeessa. Kesällä 2011 käynnistettiin kuntasektorin yhteisen sähköisen kilpailutusjärjestelmän toteutusprojekti. Kuntien rakennetun ympäristön sähköiset palvelut (KRYSP) –projekti päättyi vuoden 2011 lopussa. Projektissa toteutettiin uusia paikkatietopalvelurajapintoja, kokoava kuntien järjestelmiä hyödyntävä tietopalvelu sekä tuotettiin kunnille yhteisiä määrittelyjä, joilla luodaan edellytyksiä vuorovaikutteisten hakupalvelujen toteuttamiselle kunnan tietovarannoista.

KuntaIT:n asiakaspalveluhanke (ASPA) päättyi vuoden 2011 lopussa. Hankkeen tavoitteena oli suunnitella ja ottaa käyttöön kuntalaisille palveluja tarjoavan asiakaspalvelukeskuksen sähköinen ja verkostoitunut toimintamalli. Toimintamallin mukainen toteutus on tehty Oulun kaupungissa. Vuoden 2011 aikana on muodostettu ASPA-kaupunkien verkosto, jossa vaihdettiin tietoa ASPA-konseptin hallinnasta ja ylläpidosta sekä eri kaupunkien käyttöönottoprojektien tilanteesta. ASPA-verkoston kokoontumisiin on osallistunut lukuisia kaupungeja ja toimintamallin mukaisia toteutuksia tai niitä edeltävät selvityksiä on käynnistetty monissa kaupungeissa.

Sähköisen asioinnin ja demokratian vauhdittamisohjelman (SADe) toteuttaminen

Sähköisen asioinnin ja demokratian vauhdittamisohjelman (SADe) toimeenpanoa on jatkettu. Ohjelman toteuttaminen on yksi hallituksen kärkihankkeista. SADe-ohjelman tavoitteena on tuottaa asiakaslähtöisiä ja yhteentoimivia, julkisen sektorin kustannustehokkuutta ja laatua vahvistavia sähköisiä palvelukokonaisuuksia kansalaisten, yritysten ja viranomaisien käyttöön.

SADe-ohjelman koostuu kuudesta sähköisen asioinnin palvelukokonaisuudesta. Toteutusvaiheessa ovat Osallistumisympäristö, Oppijan palvelukokonaisuus, Rakennettu ympäristö ja asuminen sekä Työnantajan ja Yrityksen perustajan palvelukokonaisuudet sekä Sosiaali- ja terveysalan palvelukokonaisuus. Erillishankkeina osana ohjelmaa toteutetaan Kansalaisen yleisneuvontapalvelu ja Etäpalvelu-hankkeet.

Hallinnon ja aluekehityksen ministerityöryhmä (HALKE) puolsi joulukuussa 2011 SAden ohjelman toteuttamista koskevia uusia linjauksia. Uusien linjauksien valmistelu liittyi hallitusohjelman kirjaukseen ohjelman hankekokonaisuuksien toimeenpanon ja vaikuttavuuden selvittämisestä.

Hallinnon turvallisuusverkko TUVE

Valtioneuvosto päätti 12.5.2011 hallinnon turvallisuusverkon organisoinnin ja hallinnon järjestämisen linjauksista. Periaatepäätöksen mukaan turvallisuusverkon infrastruktuurista vastaa valtion omistama Suomen Erillisverkot – konserni.

Vuoden aikana TUVE-politiikat otettiin luonnoksina käyttöön. Kokonaisarkkitehtuuri ja integraatioarkkitehtuuri päivitettiin. Osana arkkitehtuurityötä kartoitettiin turvallisuusverkkoon liittyvää toimijakenttää sekä laadittiin toimijoiden yhteistoimintaskenaarioiden ja käytötapausten kuvaukset. Tämän työn pohjalta on johdettu eri osapuolten välisen toiminnallisen yhteistyöarkkitehtuurin kuvaus. TUVE-tietoliikenneprojekti eteni rakentamissuunnitelmien mukaisesti. Viestiasemarakentaminen ja sisäasiainministeriön asiakastoimipisteiden rakentamisosuudet alkoivat valmistua vuoden viimeisellä neljänneksellä TUVE-tietoverkkopalvelut -projektissa. TUVE -käyttäjä- ja pääsynhallintajärjestelmä IAM otettiin käyttöön syksyllä 2011 ja ensimmäinen toimipiste, HALTIK Turku, liitettiin TUVE-verkkoon. TUVE-työasemavakio saatiin pilottikäyttöön.

Hallinnon ohjaus

Kehittämis- ja hallintotoimissa jatkettiin hallinnon ohjauksen prosessien yhdenmukaistamista ja selkeyttämistä. Aiempien toiminta- ja taloussuunnitelmien sijaan valmisteltiin hallinnon virastojen ja ministeriön yhteistyönä uusimuotoiset vaikuttavuus- ja tuloksellisuustavoitteita koskevat strategia-asiakirjat vuosille 2012 – 2015, jotka allekirjoitettiin vuoden 2011 lopulla. Useampivuotisten strategia-asiakirjojen lisäksi laadittiin virastojen ja ministeriön väliset uudistetut vuosikohtaiset tulossopimukset.

Valtioneuvosto vahvisti 10.3.2011 maistraattien toimialueita koskevan asetuksen, jonka perusteella maistraattien määrä väheni 24 maistraatista 11 maistraattiin vuoden 2012 alusta. Maistraatteja yhdistämällä on pyritty muodostamaan toiminnallisia kokonaisuuksia, jotka mahdollistavat entistä laajemmilla toimialueilla ja suuremmissa maistraateissa toimintojen järjestämisen ja resurssien käytön tehokkuutta ja tuottavuutta parantavalla tavalla. Henkilöstön on helpompi erikoistua ja hakeutua vaativampiin tehtäviin. Hallintotehtäviä keskittämällä on myös mahdollista saada henkilöstösäästöjä.

Hallinnon alalla käynnistettiin henkilöstö- ja taloushallinnon perustietojärjestelmänä tulevaisuudessa hyödynnettävän Kieku -järjestelmän käyttöönoton valmistelut, jotka keskeytettiin syksyllä järjestelmän keskeneräisyydestä johtuen. Koko valtionhallinnossa käyttöön tulevan Tilha -tilausten-hallintajärjestelmä käyttöönotettiin hallinnon virastoissa. VY- verkko otettiin käyttöön aluehallintovirastoissa.

Ministeriön rakenteiden ja toimintatapojen kehittäminen

Valtioneuvosto hyväksyi 24.3.2011 valtiovarainministeriöstä annetun asetuksen muutoksen, jolla vahvistettiin tieto- ja viestintätekniikkaan liittyvän toiminnan (ICT) ohjausta ministeriössä. Hallinnon kehittämisosastolta irrotettiin Valtion IT-toiminnan johtamisyksikkö,

KuntaIT-yksikkö ja Turvallisuusverkkoyksikkö, joista muodostettiin 1.4.2011 lukien suoraan kansliapäällikön alaisuudessa toimiva Julkisen hallinnon ICT –toiminto. Uuteen JulkICT-toimintoon siirtyi noin 30 henkilöä hallinnon kehittämisosastosta.

ValtIT vastaa valtionhallinnon IT-toiminnan ja tietoturvallisuuden johtamisesta ja koordinoinnista sekä yhteisten IT-palveluiden kehittämisestä, tuotannon ohjaamisesta ja laadusta. KuntaIT-yksikkö toimii tiiviissä yhteistyössä ja verkostomaisesti kuntien kanssa ja kehittää kuntien tarpeisiin perustuvia, yhteentoimivia, asiakaslähtöisiä ja tuloksellisia tieto- ja viestintätekniikkaa hyödyntäviä ratkaisuja. Turvallisuusverkkoyksikkö vastaa hallinnon turvallisuusverkkohankkeen (Tuve) johtamisesta ja osahankkeiden koordinoinnista.

Julkisen hallinnon tietohallinnon kehittäminen on tullut tärkeäksi kansalliseksi painopistealueeksi. Eduskunnan hyväksymä uusi tietohallintolaki antaa voimaantullessaan valtiovarainministeriölle entistä suuremman vastuun koko julkisen sektorin palvelujen ja palvelutuotannon kehittämisestä mm. yhteisten sähköisten palvelujen avulla. Kehittämistoiminta ja asioiden tarkastelutapa tulee kohdistaa koko julkiseen sektoriin, eikä erikseen valtio- ja kuntasektoriin. ICT-toiminnan vahvistaminen tehdään niin, ettei kytkentä hallinnon yleiseen hallinnon kehittämistyöhön katkea.

Tavoitteena on myös tietohallintoon tehtävien panostusten ja niiden kautta saatavan tuotavuushyötyjen selkeyttäminen ja kytkentä kehyksiin ja budjetointiin. Keskitetyllä ohjauksella tavoitellaan säästöjä tietohallintomenoissa.

Kertomusvuoden lopulla ministeriön hallinnon kehittämisosaston toiminnot ja resurssit siirrettiin vahvistamaan lähinnä kuntaosastoa ja henkilöstöosastoa. Samassa yhteydessä kuntaosaston nimi muuttui kunta- ja aluehallinto-osastoksi ja henkilöstöosaston nimi henkilöstö- ja hallintopolitiikkaosastoksi. Valtioneuvosto hyväksyi asetusmuutoksen 10.11.2011. Muutokset tulivat voimaan 1.12. 2011.

Muutokset perustuivat hallitusohjelman painotuksiin, mm. mittava kuntarakennemuutos, joka muodostaa perustan kuntalain kokonaisuudistukselle sekä valtioneuvoston päätöksen mukaan uudistamiselle, jotka edellyttävät valtiovarainministeriön resurssien kohdentamista uudelleen. Tähän haasteeseen vastaa resursseiltaan entistä vahvempi kunta- ja aluehallinto-osasto. Laajempi henkilöstö- ja hallintopolitiikkaosasto puolestaan korostaa johtamisen ja henkilöstön kehittämisen näkökulmaa valtionhallinnossa.

Ministeriön toimitilojen käytön tehostamisen mahdollistavaa Kampus-hanketta jatkettiin kertomusvuonna. Hankesuunnitelman mukaisesti Mariankadun toimipisteen peruskorjauksen ajaksi väistötiloihin muuttivat huhtikuussa 2011 henkilöstöosasto, kehittämis- ja hallintotoiminto sekä rahoitusmarkkinaosasto.

Kertomusvuoden keväällä ministeriössä aloitettiin henkilöstö- ja taloushallinnon perustietojärjestelmänä tulevaisuudessa hyödynnettävän Kieku –järjestelmän käyttöönoton valmistelut, jotka keskeytettiin syksyllä järjestelmän keskeneräisyydestä johtuen. Tilha –tilausten-hallintajärjestelmä käyttöönotettiin ministeriössä. Syksyn aikana toteutettiin valtiolle yhteisen M2 –matkahallintojärjestelmän käyttöönoton valmistelut niin, että uusi järjestelmä otettiin tuotantokäyttöön 1.1.2012.

1.3.3 Maksullisen toiminnan tulos ja kannattavuus

Ministeriön toiminnan luonteesta ja tehtävistä johtuen maksullinen toiminta oli edelleen vähäistä.

1.4. Tuotokset ja laadunhallinta

1.4.1 Suoritteiden määrät ja aikaansaadut julkishyödykkeet

Hallituksen esityksiä annettiin kertomusvuonna 45 kappaletta. Julkaisuja tuotettiin 142 kappaletta sisältäen kaksi taloudellista katsausta, kehyspäättös vuosille 2012-2015 ja tarkistettu kehyspäättös vuosille 2012-2015, vuosittainen talousarvioehdotus sekä neljä lisätalousarvioehdotusta. Henkilöstöhallinnon asiakirjoja valmistui 95 kappaletta. Virka-ansiomerkkejä myönnettiin noin 1 400 kappaletta.

1.4.2 Palvelukyky sekä suoritteiden ja julkishyödykkeiden laatu

Kertomusvuoden aikana ei toteutettu ministeriön suoritteiden eikä toiminnan laatua selvittäviä arviointoja.

1.5 Henkilöstövoimavarojen hallinta ja johtaminen

Valtiovarainministeriön työyhteisöä on kehitetty VM 2012-strategian mukaisesti. Ministeriön johtamisjärjestelmää ja -kulttuuria on uudistettu. Lisäksi on aloitettu seuraavan strategian työstäminen. Edelleen on huomiota kiinnitetty hyvään johtamiseen, resurssien oikeaan kohdentamiseen sekä ministeriön työtapojen kehittämiseen. Lisäksi tuottavuusohjelman mukaista henkilöstösuunnitelmaa on toteutettu osana ministeriön strategista henkilöstösuunnittelua.

Henkilöstövoimavarojen hallinnan osalta tehtyjen linjausten mukaisesti on myös päätetty osastokohtaisista henkilöstökehyksistä sekä muista toimenpiteistä, joita henkilöstövoimavarojen strateginen johtaminen pitkällä tähtäimellä edellyttää.

Myös ministeriön toimintoja ja organisaatiota on kehitetty. Keväällä perustettiin julkisen hallinnon ICT-toiminto. Syksyllä hallinnon kehittämisosaston toiminnot kohdennettiin uudelleen ja osasto lakkautettiin. Organisaatiomuutoksen yhteydessä muuttui henkilöstöosasto henkilöstö- ja hallintopolitiikkaosastoksi ja kuntaosasto kunta- ja aluehallinto-osastoksi.

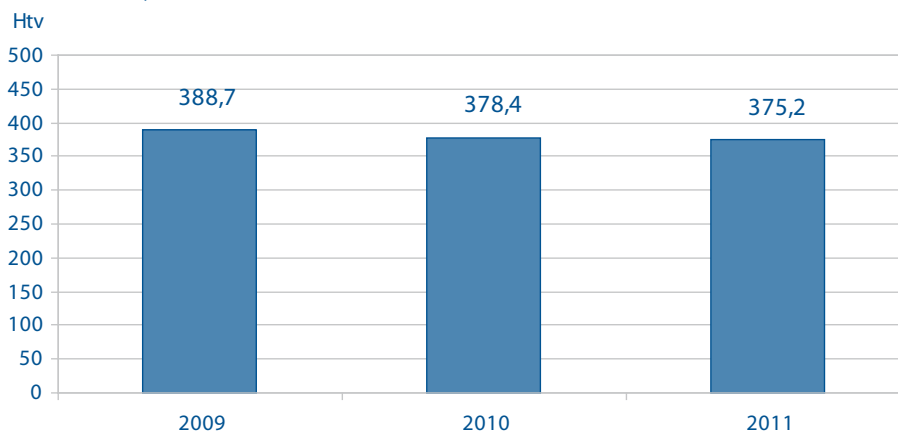
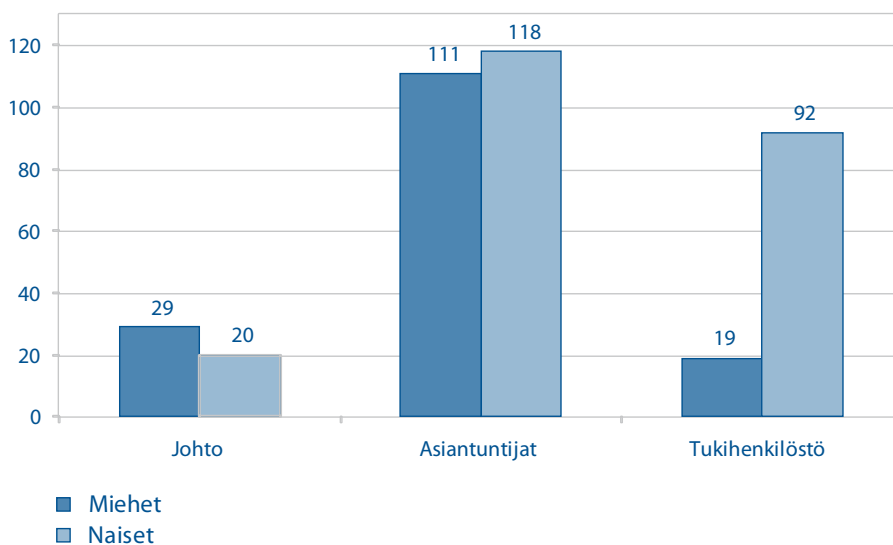
Katsaus valtiovarainministeriön henkilöstöön

Henkilöstön määrä

Ministeriön henkilötövuosien määrä kertomusvuonna oli 375,2, joka on 3,2 henkilötövuotta vähemmän kuin edellisenä vuotena.

Henkilöstön lukumäärä 31.12.2011 oli 389. Osa-aikaisia näistä oli 24 (6,2 %), joista osa-aikaeläkkeellä 10 henkilöä. Määräaikaaisessa virkasuhteessa (henkilöt, joilla ei ole valtiolla taustavirkaa tai -tehtävää) työskenteli 45 henkilöä, joka on 11,6 % henkilöstöstä (9,5 % vuonna 2010).

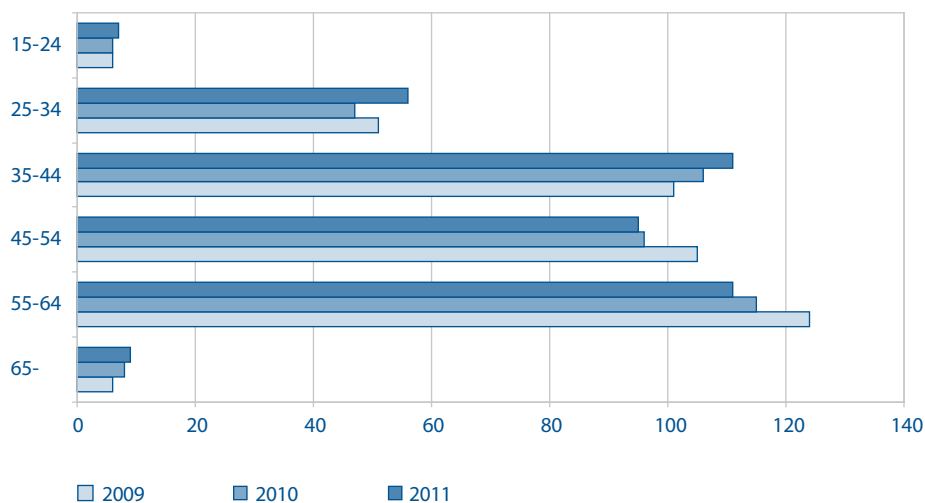
Naisten osuus koko henkilöstöstä oli 59,1 %. Tehtäväryhmittäin tarkasteltuna naisia oli eniten tukihenkilöstössä (82,9 %). Johtotehtävissä (sisältäen ylimmän ja keskijohdon) naisten osuus oli 40,8 %, joka on 0,5 prosenttiyksikköä suurempi kuin vuonna 2010. Asiantuntija-tehtävissä naisten osuus oli 51,5 % ja miesten 48,5 %. Naisten osuus asiantuntijaryhmässä on noussut 3,1 prosenttiyksikköä vuodesta 2010.

Henkilötyövuodet 2009 - 2011**Henkilömäärät henkilöryhmittäinsukupuolen mukaan 2011****Henkilöstön ikärakenne**

Henkilöstön keski-ikä (47,5 v.) on edellisestä vuodesta laskenut 0,2 vuodella. Naisten keski-ikä oli 47,0 ja miesten 48,2 vuotta.

Seniори-ikäisten (vähintään 45 v.) prosenttiosuus henkilöstöstä oli kertomusvuonna 55,3 %. Seniори-ikäisten prosenttiosuus on laskenut edellisestä vuodesta 2,6 prosenttiyksiköllä.

Ikärakenne 2009 - 2011

Henkilöstön koulutustaso ja osaaminen

Ministeriön osaamisen kehittäminen perustui ostettujen koulutuspalvelujen lisäksi sisäisten kehittämishankkeiden yhteydessä järjestettyihin valmennuksiin sekä työssä oppimiseen ja koulutukseen. Koulutukseen käytettiin 1,4 työpäivää henkilötyövuotta kohden, joka on 0,1 päivää vähemmän kuin edellisenä vuotena. Koulutukseen ja kehittämiseen käytettiin kertomusvuonna 513 euroa /htv, mikä on 36,4 prosenttia vähemmän kuin edellisenä vuotena.

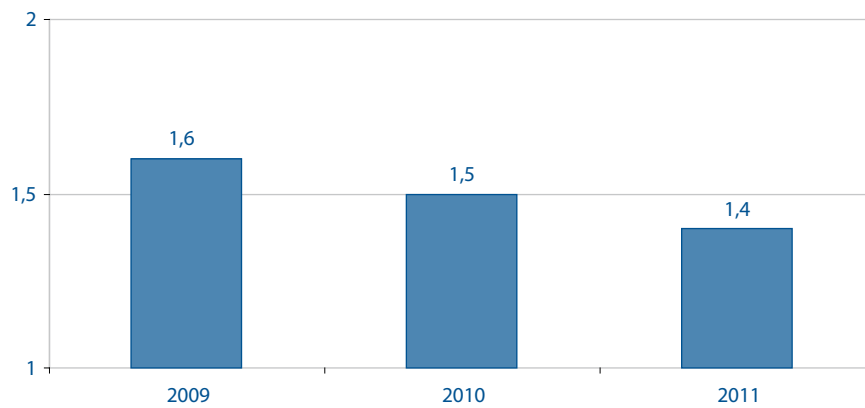
Ministeriön sisäinen johtamisen kehittäminen on jatkunut. nk. esimiestuntien muodossa. Niissä on käsitelty ministeriön ajankohtaisia toiminnan kehittämiseen liittyviä asioita. Tilaisuudet toimivat esimiesten keskustelufoorumina ja kohtaamispaikkana. Lisäksi esimiehille on järjestetty sisäistä työnohjausta.

Kertomusvuonna VM:n ja YM:n yhteistä JET- johtamisen erikoisammattitutkintoon valmistavaa koulutusta on jatkettu. Käynnissä oli JET 2 -ryhmä ja kolmas eli JET 3 lähti liikkeelle syksyllä. Kohderyhminä ovat uudet esimiehet ja asiantuntijat, joilla on kokemusta vaativien hankkeiden tai työryhmien vetämisestä.

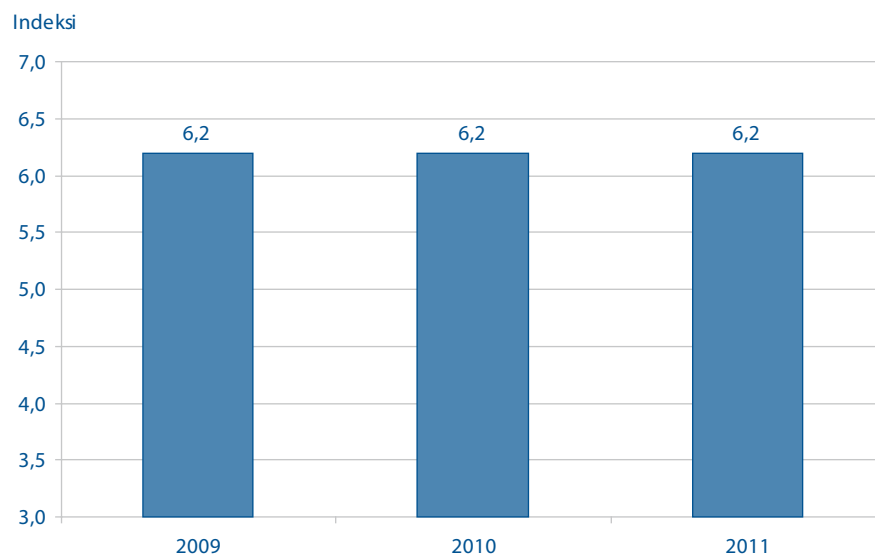
Ministeriön oma tukihenkilöstön kehittämisohjelma on jatkunut edelleen. Ohjelman sisällöt ovat liittyneet työhyvinvointiin, hanketyöhön, vuorovaikutukseen sekä tietojärjestelmiin ja kielitaidon kehittämiseen

Henkilöstön koulutustasoindeksi oli kertomusvuoden lopussa 6,2, joka on sama kuin kahtena edellisenä vuotena. Kertomusvuonna miesten indeksi oli 6,6 ja naisten 6,0. Ero miesten ja naisten välillä selittyy tukihenkilöstön naisvaltaisuudella. Tutkinnon suorittaneita ministeriössä oli kaikkiaan 96,7 %. Korkeakoulututkinnon suorittaneita oli 75,1 % ja ylemmän korkeakoulututkinnon (ml. tutkijakoulutus) suorittaneita 67,4 %.

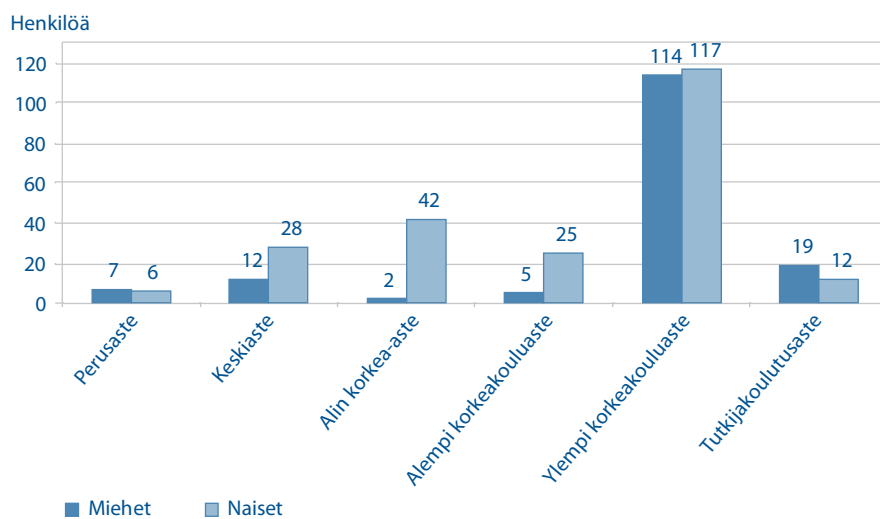
Koulutus työpäivää / henkilötyövuosi

Koulutustasoindeksi 2009 - 2011

Henkilöstö koulutusasteen ja sukupuolen mukaan 2011

Henkilöstökulut

Kertomusvuoden työvoimakustannukset olivat yhteensä 26.617.000 euroa. Laskua edellisestä vuodesta oli 3,3 %. Tehdyn työajan palkkojen osuus palkkasummasta oli 76,4 %. Prosenttiosuus on pienentynyt 0,8 prosenttiyksikköä edellisestä vuodesta. Välillisten työvoimakustannusten osuus tehdyn työajan palkoista oli 58,2 %. Prosenttiosuus pieneni 0,1 prosenttiyksikköä edellisestä vuodesta.

Työhyvinvointi

Ministeriössä on mitattu henkilöstön työtyytyväisyyttä barometrillä vuodesta 1999 lukien. Vuodesta 2006 alkaen on työtyytyväisyyttä mitattu VMBaro -kyselyllä.

Kertomusvuoden työtyytyväisyysbarometrin kokonaisindeksi oli 3,50, joka on 0,13 indeksiyksikköä suurempi kuin edellisenä vuotena. Henkilöstön osallistumisaktiivisuus oli kertomusvuonna 61,8 % (59,4 % vuonna 2010).

Mittauksen tulokset julkaistiin ja analysoitiin sekä ministeriö- että osastotasolla vuoden 2012 alussa. Yksiköissä tuloksia käytiin läpi yhdessä henkilöstön kanssa. Purkutilaisuuksissa pyrittiin luomaan yhteistä kuvaa kyselyn tuloksista, miettimään vahvuuksia ja kehittämiskohteita sekä sovittiin jatkotoimenpiteistä.

Esimiehille sekä henkilöstölle on järjestetty työhyvinvoinnin teematilaisuuksia varhaisen välittämisen toimintamalleista ministeriössä.

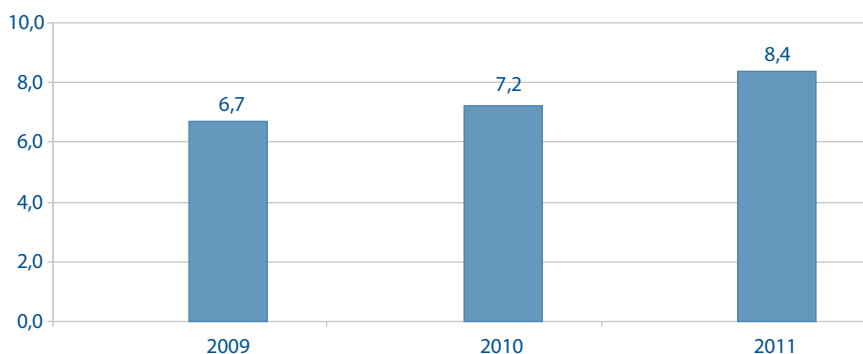
VMBaron indeksit osa-alueittain vuosina 2010 ja 2011	2010	2011
Johtaminen	3,38	3,56
Työn sisältö ja haasteellisuus	3,65	3,82
Palkkaus	2,95	3,00
Kehittymisen tuki	3,09	3,33
Työilmapiiri ja yhteistyö	3,73	3,83
Työolot	3,63	3,69
Tiedon kulku	3,26	3,26
Työnantajakuva	3,12	3,31
KOKONAISINDEKSI	3,37	3,50

Vanhuuseläkkeelle siirtyi kertomusvuoden aikana 14 henkilöä (16 henkilöä vuonna 2010). Keskimääräinen eläkkeellesiirtymisikä kertomusvuoden aikana oli 64,3 vuotta (63,9 vuotta vuonna 2010).

Sairauspoissaoloja oli kertomusvuonna 8,4 työpäivää/htv. Sairauspoissaolojen määrä nousi edellisestä kertomusvuodesta 1,2 työpäivää/htv.

Työterveyshuollon kustannukset nettona olivat 512 euroa/htv (464,8 euroa/htv vuonna 2010).

Sairauspoissaolot, työpäivää / htv 2009 - 2011

1.6 Tilinpäätösanalyysi

1.6.1 Rahoituksen rakenne

1 000 euroa	TP 2010	TA 2010	TP 2010 %	TA 2010 %
Tulot	650 786	657 335	5,7	6,1
Toimintamenojärärahat yhteensä	35 297	38 197	0,3	0,4
Muut momentit	10 688 879	10 123 468	94,0	93,6
YHTEENSÄ RAHOITUS	11 374 962	10 819 000	100,0	100,0

Valtiovarainministeriön toimintamenojärärahoiden (VM + VVC + VM:n osuus lääninhallituksista + VM:n osuus maistraateista) osuus toiminnan kokonaisrahoituksesta on 0,31 %, kun tulorahoitusta on kertynyt vastaavasti 5,73 %. Tulorahoituksen osuus kokonaisrahoituksesta on muodostunut 0,99 % alhaisemmaksi kuin talousarviossa suunniteltiin ja toimintamenojärärahoiden osuus on laskenut vastaavasti 7,59 %.

Hallinnonala	28.01.29. VM:n hall. alan arvonnäisävero-menot	28.70.20. Tuottavuuden edistäminen	28.60.01. EU:n kansall. asiantunt. palkka-menot
24 Ulkoasiainministeriön hallinnonala			102 300,00
25 Oikeusministeriön hallinnonala	53 022,69		138 600,00
26 Sisäasiainministeriön hallinnonala			228 600,00
28 Valtiovarainministeriön hallinnonala	71 338 878,34	13 200 000,00	124 550,00
29 Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonala	45 748,42		42 000,00
30 Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonala			124 600,00
31 Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonala			77 690,00
32 Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonala	128 411,06		84 260,00
33 Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonala	14 672,20		
35 Ympäristöministeriön hallinnonala	138 188,50		119 400,00
YHTEENSÄ	71 718 921,21	13 200 000,00	1 000 000,00

1.6.2 Talousarvion toteutuminen

Tuloarviotilit

Talousarvioesityksessä tuloarviotilille 12.28.25. *Metallirahatulot* arvioitiin kertyvän nettotulona 25,0 milj. euroa. Momentille saatiin tulouttaa euromääräisten metallirahojen liikkeelaskusta ja niiden lyöntioikeuksien luovutuksesta kertyviä tuloja sekä kierrosta palautuneiden rahojen metalliseosten myynnistä kertyviä tuloja. Tuloja saatiin käyttää vastaavasti euromääräisten metallirahojen valmistuksesta tehtyjen sopimusten mukaisten valmistus-, rahoitus- ja varastointikustannusten maksamiseen, metallirahojen takaisinlunastukseen sekä rahojen varastoinnista ja hävityksestä aiheutuviin menoihin. Momentille merkittiin myös juhla- sekä keräilyrahoista saatavien tulojen ja niistä aiheutuvien menojen erotus. Momentille 12.28.93. *Euroopan unionilta saatavat tulot matkamenojen korvaamiseen* arvioitiin kertyvän 2,8 milj. euroa. *Tuloarviotilille 12.28.99. Valtiovarainministeriön hallinnonalan muut tulot* arvioitiin kertyvän 13,095 milj. euroa. *Momentille 12.39.04. Siirrettyjen määrärahojen peruutukset* momentille arvioitiin kertyvän 50,0 milj. euroa. *Momentin 13.01.04. Korot valtion lainoista liikelaitoksille* kertymäksi arvioitiin 26,1 milj. euroa, *momentin 13.01.05. Korot muista lainoista* 8,18 milj. euroa ja *momentin 13.01.07. Korot talletuksista* 90,0 milj. euroa. *Momentille 13.03.01. Osinkotulot ja osakkeiden nettomyyntitulot* arvioitiin kertyvän 1 170,0 milj. euroa ja *momentille 13.04.01. Osuus Suomen Pankin voitosta* 150,0 milj. euroa. *Momentille 13.05.01. Valtion liikelaitosten voiton tuloutukset* arvioitiin kertyvän 165,0 milj. euroa. *Tuloarviotilin 15.01.02. Takaisinmaksut valtion lainoista liikelaitoksille* kertymäksi arvioitiin 130,4 milj. euroa.

Vuoden 2011 *talousarvioesitystä täydentävässä esityksessä* *momentin 13.03.01. Osinkotulot ja osakkeiden nettomyyntitulot* kertymäksi arvioitiin 1 300,0 milj. euroa.

Vuoden 2011 *ensimmäisessä lisätalousarviossa* tuloarviotilille 13.01.05. *Korot muista lainoista* arvioitiin kertyvän lisäystä 43,6 milj. euroa. *Tuloarviotilille 15.01.04. Muiden lainojen lyhennykset* arvioitiin kertyvän lisäystä 20,97 milj. euroa.

Vuoden 2011 *toisessa lisätalousarviossa* tuloarviotilille 11.04.01. *Arvonlisävero* arvioitiin kertyvän lisäystä 303,0 milj. euroa. *Momentille 13.04.01. Osuus Suomen Pankin voitosta* arvioitiin kertyvän lisäystä 45,0 milj. euroa. *Momentille 13.05.01. Valtion liikelaitosten voiton tuloutukset* arvioitiin kertyvän lisäystä 181,4 milj. euroa.

Vuoden 2011 *kolmannessa lisätalousarviossa* tuloarviotilille 11.04.01. *Arvonlisävero* arvioitiin kertyvän lisäystä 48,0 milj. euroa. *Tuloarviotilille 12.39.04. Siirrettyjen määrärahojen peruutukset* arvioitiin kertyvän lisäystä 24,577 milj. euroa.

Vuoden 2011 *neljännessä lisätalousarviossa* tuloarviotilille 11.04.01. *Arvonlisävero* arvioitiin kertyvän lisäystä 83,0 milj. euroa. *Tuloarviotilille 13.01.05. Korot muista lainoista* arvioitiin kertyvän lisäystä 7,0 milj. euroa. *Momentin 13.01.07. Korot talletuksista* arvioitiin vähentyvän 5,0 milj. euroa.

Tilinpäätöksessä *Arvonlisävero -momentille 11.04.01.* kertyi 58 euroa. *Momentille 12.28.25. Metallirahatulot* kertyi 19,7 milj. euroa eli 3,4 milj. euroa arvioitua vähemmän. *Momentille 12.28.87. Tulot rahoitusmarkkinoiden vakauttamisesta* jäivät tulot kertymättä kokonaan, koska valtion vakuusrahasto ei tulouttanut varoja lainkaan budjettitalouteen kertymävuonna, edellisen vuoden kertymä oli 30,0 milj. euroa. *Momentin 12.28.93. Euroopan unionilta saatavat tulot matkamenojen korvaamiseen* kertymä oli 1,5 milj. euroa eli 1,2 milj. euroa talousarviota pienempi. *Valtiovarainministeriön hallinnonalan muut tulot -momentille 12.28.99.* kertyi tuloja tilikaudella 3,3 milj. euroa, mikä koostui Philip Morris Internationalin maksamista kompen-

saatioista tupakkatuotteista maksamatta jääneistä veroista sekä ulkoasianministeriön palauttamasta etumaksun osittaisesta poisvetämisestä CEF Sustainability CDM-hankeportfoliosta.

Menorästien ja siirrettyjen määrärahojen peruutusten tilille 12.39.04. kertyi 20,6 milj. euroa. Määrärahoja peruuntui momenteilla 24.20.66. Lähialueyhteistyö, 28.01.12. Alue- ja paikallishallinnon tukitoimet, 28.01.73. Talous-, henkilöstö- ja toimitilahallinnon kehittäminen, 28.01.01.2.2. PARAS-hanke, 28.40.20. Työhyvinvoinnin edistäminen, 28.40.21. Tuottavuuden edistäminen, 28.60.20. Työhyvinvoinnin edistäminen, 28.60.96.1. Edeltä arvaamattomat menot sekä 28.90.03. KuntaIT:n toimintamenot.

Tuloarviotilille 13.01.04. Korot valtion lainoista liikelaitoksille kertyi 29,6 milj. euroa, mikä koostui Senaatti-kiinteistöjen korkosuorituksista valtiolle.

Tuloarviotilille 13.03.01. Osinkotulot ja osakkeiden nettomyyntitulot kertyi talousarviovuonna yhteensä 2,0 milj. euroa, mikä koostui Tietokarhu Oy:n osingoista sekä Kruunuasunnot Oy:lle myydyistä valtion perintöasunnoista saaduista myyntivoitoista.

Tuloarviotilille 13.04.01. Osuus Suomen Pankin voitosta kertyi talousarviovuonna 195,0 milj. euroa.

Tuloarviotilille 13.05.01. Valtion liikelaitosten voitontuloutukset kertyi 250,0 milj. euroa, mikä koostui Senaatti-kiinteistöjen voitontuloutuksista.

Tuloarviotilille 15.01.02. Takaisinmaksut valtion lainoista liikelaitoksille kertyi 128,9 milj. euroa, mikä koostui Senaatti-kiinteistöjen suorittamista lainan takaisinmaksuista.

Edellisen vuoden tilinpäätökseen verrattuna talousarviotulot vähenivät 159,8 milj. euroa. Arvonlisäverotulot vähenivät 90,6 tuhatta euroa. Metallirahatulot vähenivät 3,4 milj. euroa. Tulot rahoitusmarkkinoiden vakauttamisesta vähenivät 30,0 milj. euroa. Euroopan unionilta saatavat tulot matkakustannusten korvaamiseen vähenivät 0,8 milj. euroa. Valtiovarainministeriön hallinnonalan muut tulot vähenivät 2,3 milj. euroa. Siirrettyjen määrärahojen peruutukset vähenivät 114,6 milj. euroa. Korot valtion lainoista liikelaitoksille vähenivät 7,7 milj. euroa. Osinkotulot ja osakkeiden nettomyyntitulot kasvoivat 1,3 tuhatta euroa. Osuus Suomen Pankin voitosta väheni 65,0 milj. euroa. Valtion liikelaitosten voiton tuloutukset kasvoivat 150,0 milj. euroa. Takaisinmaksut valtion lainoista liikelaitoksille vähenivät 87,2 milj. euroa.

Menoarviotilit

Vuoden 2011 **talousarvioesitystä täydentävässä esityksessä** momentin 28.01.01. Valtiovarainministeriön toimintamenot määrärahaa vähennettiin 340 tuhatta euroa, jossa on lisäksi otettu huomioon 60 tuhatta euroa kattamaan eduskunnalle annettavan hallituksen esityksen julkisen hallinnon tietohallinnon ohjauslaiksi sekä perustietotekniikkahankkeen järjestelyn suunnittelun vaatimia kustannuksia ja vähennyksenä 400 tuhatta euroa siirtona momentille 28.40.01 IT-palveluhankinnoista aiheutuvien menojen kattamiseen. Lisäksi momentilta siirrettiin neljä henkilötyövuotta momentille 28.10.01 verohallintoon perustettavaan Harmaan talouden selvityskeskukseen. Momentilta 28.01.21. Valtiovarainministeriön hallinnonalan tuottavuusmääräraha vähennettiin 150 tuhatta euroa siirtona momentille 28.30.01. Momentin 28.40.01 Aluehallintoviraston toimintamenot määrärahaa lisättiin 804 tuhatta euroa, missä on otettu huomioon lisäksi 200 tuhatta euroa valtion IT-palvelukeskuksen (VIP) palvelujen myöhästymisestä aiheutuvasta lisälaskusta aluehallintovirastolle jouduttaessa turvautumaan nykyisiin HALTIK:in tuottamiin palveluihin, 400 tuhatta euroa IT-palveluhankinnoista aiheutuvien menojen kattamiseen siirtona momentilta 28.01.01 ja 254 tuhatta euroa palkkausten sopimustarkistuksen johdosta sekä vähennyksenä 50 tuhatta euroa siirtona momentille 26.10.01 aluehallintovirastojen poli-

sin vastuualueiden henkilöstön työterveyshuolto- ja työpaikkaruokailujärjestelyjä varten. Momentin 28.92.69. *Maksut Euroopan unionille* määrärahaa vähennettiin 10,0 milj. euroa tarkentuneiden arvioiden johdosta.

Vuoden 2011 **ensimmäisessä lisätalousarviossa** momentille 28.01.81 Laina Latvian valtiolle myönnettiin 324,0 milj. euroa.

Vuoden 2011 **kolmannessa lisätalousarviossa** momentille 28.01.01. *Valtiovarainministeriön toimintamenot* määrärahaan myönnettiin lisäystä 3,017 milj. euroa, josta 429 tuhatta euroa aiheutui palkkausten tarkistuksista, 2,5 milj. euroa siirrosta momentilta 28.10.01 aiemmin siirretyn määrärahan palautuksena ja 88 tuhatta euroa Palkeet-hinnoittelun yhtenäistämisestä. Momentti 28.20.03. *Valtiovarain controller –toiminnon* toimintamenot määrärahaan myönnettiin lisäystä 12 tuhatta euroa aiheutuen palkkausten tarkistuksista. Momentin 28.40.01. *Aluehallintoviraston toimintamenot* määrärahaa lisättiin 4,745 milj. euroa, missä on otettu lisäyksenä huomioon 745 tuhatta euroa palkkausten tarkistuksista, 2,0 milj. euroa siirrosta momentilta 28.20.01 ja 2,0 milj. euroa siirrosta momentilta 28.40.02. Momentilta 28.40.02. *Maistraattien toimintamenot* vähennettiin 1,576 milj. euroa, jossa on otettu huomioon lisäyksenä 424 tuhatta euroa palkkausten tarkistusten johdosta ja vähennyksenä 2,0 milj. euroa siirtona momentille 28.40.01. Momentin 28.60.20. *Työhyvinvoinnin edistäminen* määrärahaan myönnettiin lisäystä 220 tuhatta euroa aiheutuen valtion henkilöstöpalvelut -yksikön kolmea henkilötyövuotta vastaavien palkkaus- ja muiden menojen kattamisesta. Momentin 28.90.20. *Valtion ja kuntien yhteiset tietojärjestelmähankkeet* myönnettiin lisäystä 3,56 milj. euroa KuntaIT:n toimintasuunnitelmaan sisältyvien hankkeiden toteuttamiseen ja toteutuneiden hankkeiden tulosten levittämiseen. Momentin 28.90.30. *Valtionosuus kunnille peruspalvelujen järjestämiseen* määrärahaan myönnettiin nettomääräisesti lisäystä 34,512 milj. euroa. Momentin 28.92.69. *Maksut Euroopan unionille* määrärahaa vähennettiin 50,0 milj. euroa tarvearvion muutoksen johdosta.

Vuoden 2011 **kolmannen lisätalousarvion toisessa täydennyksessä** momentin 28.92.69. *Maksut Euroopan unionille* määrärahaa lisättiin 62,0 milj. euroa aiheutuen EU:n 4. lisätalousarviosta ja vuosien 1995—2010 ALV- ja BKTL-maksupohjien tarkistuksesta, jonka komissio on ilmoittanut jäsenmaille 19.10.2011.

Neljännessä lisätalousarviossa momentille 28.90.30. *Valtionosuus kunnille peruspalvelujen järjestämiseen* määrärahaa lisättiin 60,0 milj. eurolla, joka perustuu kertaluonteiseen kunta-alan palkkaratkaisun tukemiseen. Lisäys on 150 euroa kunta-alan ns. raamisopimukseen sitoutuneiden alojen palkansaajaa kohden sopimuksen ehdot huomioon ottaen ja se maksetaan kunnille asukasta kohden tasasuuruusena summana.

Tilinpäätöksessä momentin 24.01.29.3. *Lähialueyhteistyön arvonlisäveromenot* käyttö oli 31 tuhatta euroa. Momentilla 24.20.66. *Lähialueyhteistyö* oli käytettävissä edellisiltä vuosilta siirtyneet määrärahat huomioiden yhteensä 0,55 milj. euroa, josta käytettiin talousarviovuonna 0,19 milj. euroa ja 0,36 milj. euroa siirrettiin vuodelle 2012.

Momentin 27.01.23. *Julkisen hallinnon verkkoturvallisuuden edistäminen* määrärahaa oli käytettävissä 4,8 milj. euroa, josta käytettiin talousarviovuonna 1,6 milj. euroa ja 3,2 milj. euroa siirrettiin käytettäväksi vuodelle 2012. Momentin 27.01.29. *Puolustusministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot* käyttö oli 153 tuhatta euroa.

Momentilla 28.01.01. *Valtiovarainministeriön toimintamenot* määrärahaa oli käytettävissä 35,9 milj. euroa. Määrärahaa käytettiin 35,1 milj. euroa, peruutettiin 8 tuhatta euroa ja vuodelle 2012 siirrettiin 0,8 milj. euroa. Momentilla 28.01.12. *Alue- ja paikallishallinnon tukitoimet* määrärahaa oli käytettävissä 2 tuhatta euroa, joka peruutettiin. Momentilla 28.01.20. *Valtion kiinteistöstrategian toteuttaminen* oli käytettävissä edellisiltä vuosilta siirtyneet määrärahat

huomioiden yhteensä 0,43 milj. euroa, josta käytettiin talousarviovuonna 0,27 milj. euroa ja 0,16 milj. euroa siirrettiin käytettäväksi vuodelle 2012. Momentilla 28.01.21. *Valtiovarainministeriön hallinnonalan tuottavuusmääräraha* käytettävissä oli yhteensä 1,16 milj. euroa, josta käytettiin 0,12 milj. euroa ja vuodelle 2012 siirrettiin 1,04 milj. euroa. Momentin 28.01.29. *Valtiovarainministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot* käyttö oli 3,8 milj. euroa. Verrattuna edelliseen vuoteen vähennystä oli 0,6 milj. euroa. Momentilla 28.01.73. *Talous-, henkilöstö- ja toimitilahallinnon kehittäminen* edellisiltä vuosilta siirtyneet määrärahat huomioiden käytettävissä oli 1,3 milj. euroa, josta käytettiin talousarviovuonna 1,2 milj. euroa ja peruutettiin 33 tuhatta euroa.

Momentin 28.20.03. *Valtiovarain controller –toiminnon toimintamenot* määrärahaa oli käytettävissä 1,3 milj. euroa, josta käytettiin 0,9 milj. euroa ja vuodelle 2012 siirrettiin 0,4 milj. euroa.

Momentin 28.40.01. *Valtion aluehallintoviraston toimintamenot* määrarahasta käytettiin 27 tuhatta euroa ja vuodelle 2012 siirrettiin 0,7 milj. euroa. Momentin 28.40.02. *Maistraattien toimintamenot* määrärahaa käytettiin 9 tuhatta euroa ja siirrettiin 1,0 milj. euroa vuodelle 2012. Momentin 28.40.0.3 *Alue- ja paikallishallinnon tukitoimet* määrärahaa käytettiin 2,2 milj. euroa ja 1,1 milj. euroa siirrettiin vuodelle 2012. Momentin 28.40.20. *Työhyvinvoinnin edistäminen* edellisten vuosien määrärahaa peruutettiin 220 tuhatta euroa. Momentin 28.40.21. *Tuottavuuden edistäminen* edellisten vuosien määrärahaa peruutettiin 11,7 milj. euroa.

Momentin 28.60.01. *Euroopan unionin kansallisten asiantuntijoiden palkkamenot* määrärahaa oli käytettävissä 135 tuhatta euroa, josta käytettiin 135 tuhatta euroa ja 0,40 senttiä siirrettiin käytettäväksi seuraavalle vuodelle. Momentin 28.60.02. *Erikseen budjetoidut palkkamenot* määrärahaa ei käytetty lainkaan talousarviovuonna. Momentin 28.60.20. *Työhyvinvoinnin edistäminen* määrarahasta käytettiin 0,54 milj. euroa ja 0,51 milj. euroa siirrettiin vuodelle 2012. Momentin 28.60.60. *Siirto Koulutusrahastolle* 320 tuhannen euron määrarahasta käytettiin 172 tuhatta euroa. Momentilta 28.60.96. *Edeltä arvaamattomat menot* edellisten vuosien 5,0 milj. euron määräraha peruutettiin kokonaisuudessaan.

Momentin 28.70.01. *Valtion IT-strategian toteuttaminen* määrärahaa käytettiin 8,0 milj. euroa ja seuraavalle vuodelle siirrettiin käytettäväksi 5,3 milj. euroa. Momentin 28.70.02. *Valtion talous-, henkilöstö- ja toimitilahallinnon tietojärjestelmät* 1,6 milj. euron määräraha siirrettiin käytettäväksi vuodelle 2012. Momentilla 28.70.20. *Tuottavuuden edistäminen* oli käytettävissä edellisiltä vuosilta siirtyneet määrärahat huomioiden yhteensä 20,4 milj. euroa, joka siirrettiin käyttämättömänä vuodelle 2012.

Momentin 28.90.03. *KuntaIT:n toimintamenot* edellisten vuosien määrärahaa käytettiin talousarviovuonna 3,3 milj. euroa ja 3,6 milj. euroa peruutettiin. Momentin 28.90.20. *Valtion ja kuntien yhteiset tietojärjestelmähankkeet* määrärahaa käytettiin 435 tuhatta euroa ja vuodelle 2012 siirrettiin 20,5 milj. euroa. Momentin 28.90.30. *Valtionosuus kunnille peruspalvelujen järjestämiseen* määrärahaa käytettiin talousarviovuonna 8,1 mrd euroa. Momentin 28.90.31. *Kuntien yhdistymisen taloudellinen tuki ja kuntien yhteistoiminta-avustukset* määrärahaa käytettiin 114,5 milj. euroa.

Momentin 28.92.69. *Maksut Euroopan unionille* 1 822 milj. euron määrarahasta käytettiin 1 813 milj. euroa ja 9,2 milj. euroa siirrettiin käytettäväksi vuodelle 2012. Momentin 28.92.87. *Euroopan rahoitusvakaussävelin osakkeiden hankkiminen* määrärahaa käytettiin talousarviovuonna 180 tuhatta euroa ja 489 tuhatta euroa siirrettiin vuodelle 2012.

Momentin 28.99.95. *Satunnaiset säädosperusteiset menot* 300 tuhannen euron määräraha jäi käyttämättä kokonaan talousarviovuonna. Momentilla 28.99.96. *Ennakoimattomat menot* käytettävissä oli yhteensä 121,9 milj. euroa, josta käytettiin talousarviovuonna 69,0 milj. euroa ja 52,9 milj. euroa siirrettiin vuodelle käytettäväksi 2012.

Edellisen vuoden tilinpäätökseen verrattuna talousarviomenot kasvoivat 499,6 milj. euroa.

Vuonna 2011 talousarviotuloja kertyi 650,8 milj. euroa ja talousarviomenoja 10,2 mrd euroa. Talousarvion toteutuma oli 9,5 mrd euroa alijäämäinen. Talousarviotulot olivat 6,5 milj. euroa arvioitua pienemmät ja talousarviomenot 0,8 milj. euroa arvioitua pienemmät. Tulojen toteutuminen talousarviota pienempinä johtui pääasiassa metallirahatulojen sekä Euroopan unionilta saatavien tulojen matkamenojen korvaamiseen arvioitua pienemmästä kertymästä. Menojen toteutuminen talousarviota pienempinä johtui pääosin arvioitua pienemmistä satunnaisista säädöspерusteisista menoista sekä kunnille maksettavista valtionosuuksista peruspalvelujen järjestämiseen.

1.6.3 Tuotto- ja kululaskelma

Toiminnan tuotot olivat yhteensä 29,96 milj. euroa, mikä oli 0,61 milj. euroa vähemmän kuin edellisenä tilikautena. Lisäys johtui pääasiassa muihin toiminnan tuottoihin sisältyvien metallirahatuottojen pienemmästä kertymästä, joita kertyi 1,3 milj. euroa vähemmän kuin edellisenä tilikautena. Vuokratuottoja kertyi 1,3 milj. euroa omaisuuden väliaikaiseen hallintaan liittyen. Maksullisen toiminnan tuotot olivat 45 tuhatta euroa, jotka olivat edellisenä tilikautena 51 tuhatta euroa.

Toiminnan kulut olivat yhteensä 60,1 milj. euroa, mikä oli 25,3 milj. euroa vähemmän kuin edellisenä tilikautena. Ostot tilikauden aikana lisääntyivät viime vuoteen verrattuna 0,2 milj. euroa. Varaston vähentyminen 1,97 milj. eurolla aiheutui eurokolikkovaraston vähentymisestä. Henkilöstökulut vähenivät 1,15 milj. euroa eläköitymisestä ja siitä johtuneista virkojen täyttämättä jättämisestä, pitkäaikaisista sairauslomista sekä lomarahojen vaihtamisesta vapaaksi johtuen. Vuokrien osuus väheni edellisestä tilikaudesta 61 tuhatta euroa. Palvelujen ostot vähentyivät 19,5 milj. euroa edelliseen tilikauteen verrattuna johtuen kasvaneista asiantuntija- ja tutkimuspalveluiden ostoista. Muut kulut kasvoivat 0,5 milj. euroa 2,17 milj. euroon johtuen käyttörahojen vähentyneestä lyömisestä Suomen Pankin ja ministeriön välisen sopimuksen mukaisesti. Poistojen osuus oli 180 tuhatta euroa. Sisäiset kulut vähenivät 2,1 milj. euroa edelliseen vuoteen verrattuna.

Rahoitustuotot ja -kulut kasvoivat edellisvuodesta nettomääräisesti 57,4 milj. euroa yhteensä 475,2 milj. euroon. Rahoitustuottoja kertyi edellisvuoteen verrattuna 57,5 milj. euroa enemmän kasvaneista liikelaitosten voiton tuloutuksista sekä vähentyneistä osinkotuotoista johtuen.

Satunnaiset tuotot ja kulut olivat nettomääräisesti 45,6 milj. suuremmat kuin edellisenä vuonna johtuen väliaikaisen omaisuuden hallinnan vähenemisestä tilikauden aikana.

Siirtotalouden tuottojen 10,3 milj. euron pienentyminen johtui siitä, että Valtion vakuusrahashasto ei tulouttanut varoja budjettitalouteen.

Siirtotalouden kulut olivat yhteensä 10 063,5 milj. euroa, mikä oli 612,5 milj. euroa enemmän edelliseen tilikauteen verrattuna. Tämä selittyy kunnille, kuntayhtymille, voittoa tavoittelemattomille yhteisöille sekä muille peruspalvelujen järjestämiseen maksettavien valtionosuuksien kasvusta. Muiden siirtotalouden kulujen kohdalla lisäystä oli yhteensä 278,2 milj. euroa edelliseen tilikauteen verrattuna, joka johtuu pääasiallisesti Euroopan unionille maksettavista jäsenmaksuista sekä Pohjoismaiden Investointipankille maksettavan isäntämaakorvauksen maksamisen siirtymisestä verohallinnolle.

Nettokulut 4,0 milj. euroa veroista ja pakollisista maksuista muodostuvat suoritetuista arvonnalisäveroista, mikä oli 0,6 milj. euroa enemmän edelliseen tilikauteen verrattuna arvonnalisäverollisten hankintojen volyymin noususta johtuen.

Tilikauden kulujaama kasvoi edellisvuodesta 585,7 milj. euroa 9,7 mrd euroon. Muutos aiheutuu tuottojen pienentymisestä ja toisaalta kulupuolella kunnille maksettavien valtion-osuuksien kasvusta sekä Euroopan unionille maksettavien jäsenmaksuista edelliseen tilivuoteen verrattuna.

1.6.4 Tase

Ministeriön taseen loppusumma on 2 822,5 milj. euroa, mikä on 124,6 milj. euroa pienempi kuin tilikaudella 2010, johtuen pääasiassa pitkäaikaisten saamisten pienentymisestä.

Vastaavaa

Kansallisomaisuus oli 852 tuhatta euroa kuten edellisenäkin tilikautena.

Käyttöomaisuuden aineettomien hyödykkeiden osuus kasvoi muista pitkävaikutteisista menoista sekä ennakkomaksuista ja keskeneräisistä hankinnoista johtuen viimevuodesta 0,9 milj. euroa. Aineellisten hyödykkeiden osuus vähentyi viime vuodesta 6,2 milj. euroa johtuen väliaikaisesti hallinnoitavasta kiinteistöomaisuudesta, joka siirretään myöhemmin Senaatti-kiinteistöille.

Käyttöomaisuusarvopapereiden ja muiden pitkäaikaisten sijoitusten lisäys viime vuodesta oli 11,9 milj. euroa, mikä aiheutui pääosiltaan Senaatti-kiinteistöille siirretyistä IP-Kiinteistöt Oy:n osakkeista.

Vaihto-omaisuuden määrä vähentyi viime vuodesta 1,9 milj. euroa 8,0 milj. euroon, johtuen eurokolikkovaraston vähenemisestä.

Pitkäaikaiset saamiset vähentyivät viime tilikaudesta 124,0 milj. euroa, mikä johtui Senaatti-kiinteistöjen suorittamista lainojen takaisinmaksuista.

Lyhytaikaiset saamiset vähentyivät viime tilikaudesta 5,2 milj. euroa, mikä johtui pääosin muiden lyhytaikaisten saamisten vähentymisestä.

Vastattavaa

Taseen vastattavaa puolella oman pääoman ryhmässä pääoman siirrot lisääntyivät 1 396,4 milj. euroa viime tilikauteen verrattuna. Oman pääoman määrä pieneni 88,1 ilj. euroa viime vuodesta 2 775,9 milj. euroon.

Vieraan pääoman ryhmässä olevalla talousarvion ulkopuolisen valtion rahaston yhdys-tilillä oli vuoden lopussa saldoa 6,1 milj. euroa, kun sitä viime tilinpäätöksessä oli 4,8 milj. euroa. Ostovelat vähentyivät viime vuodesta 12,6 milj. euroa. Vieraan pääoman määrä väheni yhteensä 36,5 milj. euroa viime vuodesta.

1.7 Sisäisen valvonnan arviointi- ja vahvistuslausuma

Ministeriön sisäistä valvontaa toteutetaan normaaliin toimintaan sisältyvänä organisaation kaikilla tasoilla mm. tarkoituksenmukaisten toimintaprosessien ja työnjaon, toimintojen kontrollirutiinien, dokumentoinnin, koulutuksen sekä tiedonkulun avulla. Tietojärjestelmät ja ohjesäännöt palvelevat sisäisen valvonnan toteutusta. Sisäisen valvonnan organisoinnista on säädetty ministeriön taloussäännössä. Ministeriön virkamiesjohdon ohella osastojen ja yksiköiden päälliköt vastaavat vastuualueensa valvonnasta ja tarkastusten suorittamisesta. Jokainen työntekijä vastaa oman työnsä laadusta ja tuloksellisuudesta toimenkuvansa ja tulos- ja kehityskeskusteluissa sovittujen tavoitteiden mukaisesti.

Kertomusvuonna toteutettiin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan asiantuntijaselvitys, jonka tuloksia hyödynnetään ministeriön sisäisen valvonnan kehittämisessä sekä sisäisen tarkastuksen ja riskienhallinnan toteuttamisessa. Selvitys toteutettiin asiantuntijavetoisena ministeriön johdon työryhmätyöskentelynä. Työryhmätyöskentelyn tuloksena muodostui riskikartoitus ja -analyysi ministeriön keskeisimmistä strategisia tavoitteita uhkaavista riskeistä sekä sisäisen valvonnan kehittämissuunnitelma, joka antaa perusteita muun muassa sisäisen tarkastuksen lähivuosien toteutukselle.

Sisäisen valvonnan onnistumista on käsitelty ministeriön ylimmän virkamiesjohdon ja osastojen ja yksiköiden välisissä vuosittaisissa tulossopimusneuvotteluissa. Ministeriön kehittämis- ja hallintotoimintoon keskitetyllä hallinnonalan ohjauksella ja koordinoinnilla luodaan osaltaan edellytyksiä jatkaa myös sisäisen valvonnan kehittämistä, parantaa sen riittävyyttä ja kytkeä kehittämistulokset entistä tiiviimmin ministeriön toimintaan ja johtamiseen.

1.8 Arviointien tulokset

Toimintavuonna ei ole toteutettu ministeriötä koskevia arviointeja.

1.9 Yhteenveto havaituista väärinkäytöksistä

Valtiovarainministeriöllä ei ole ollut kertomusvuonna havaittuja väärinkäytöksiä, rikoksia eikä takaisinperintöjä.

2 Tilinpäätöslaskelmat ja niiden liitteenä annettavat tiedot

2.1 Talousarvion toteutumalaskelma

VALTIOVARAINMINISTERIÖN TALOUSARVION TOTEUTUMALASKELMA

Osaston, momentin ja tilijaottelun numero ja nimi	Tilinpäätös 2010	Talousarvio 2011 (TA + LTA:t)	Tilinpäätös 2011	Vertailu Tilinpäätös - Talousarvio	Toteutuma %
11. Verot ja veronluonteiset tulot	90 665,10	58,68	58,68	0,00	100
11.04.01. Arvonlisävero	90 665,10	58,68	58,68	0,00	100
12. Sekalaiset tulot	196 300 641,82	51 730 545,92	45 181 458,46	-6 549 087,46	87
12.28.25. Metallirahatulot	23 146 629,74	25 000 000,00	19 729 879,54	-5 270 120,46	79
12.28.87. Tulot rahoitusmarkkinoiden vakauttamisesta	30 000 000,00	0,00	0,00	0,00	0
12.28.93. Euroopan unionilta saatavat tulot matkamenojen korvaamiseen	2 333 531,00	2 800 000,00	1 521 033,00	-1 278 967,00	54
12.28.99. Valtiovarainministeriön hallinnonalan muut tulot	5 625 038,88	3 309 209,43	3 309 209,43	0,00	100
12.39.04. Siirrettyjen määrärahojen peruutukset	135 195 442,20	20 621 336,49	20 621 336,49	0,00	100
	398 062	476 650	476 650		
13. Korkotulot ja voiton tuloutukset	233,03	645,68	645,68	0,00	100
13.01.04. Korot valtion lainoista liikelaitoksille	37 290 116,39	29 599 227,84	29 599 227,84	0,00	100
13.03.01. Osinkotulot ja osakkeiden nettomyyntitulot	772 116,64	2 051 417,84	2 051 417,84	0,00	100
13.04.01. Osuus Suomen Pankin voitosta	260 000 000,00	195 000 000,00	195 000 000,00	0,00	100
13.05.01. Valtion liikelaitosten voiton tuloutukset	100 000 000,00	250 000 000,00	250 000 000,00	0,00	100
15. Lainat	216 150 057,60	128 953 693,96	128 953 693,96	0,00	100
15.01.02. Takaisinmaksut valtion lainoista liikelaitoksille	216 150 057,60	128 953 693,96	128 953 693,96	0,00	100
TULOARVIOTILIT YHTEENSÄ	810 603 597,55	657 334 944,24	650 785 856,78	-6 549 087,46	99

Päälukon, momentin ja tilijaotteen numero, nimi ja määrälajaj	Tilinpäätös 2010	Talousarvio 2011 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2011 määrärahojen		Tilinpäätös 2011	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot		
			käyttö vuonna 2011	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2011 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
24. Ulkoasiainministeriön hallinnonala	297 500,00	219 055,63	31 255,63	187 800,00	219 055,63	0,00	365 612,95	553 412,95	359 191,68
24.01.29. Ulkoasiainministeriön hallinnonalan arvonsäveroimet (A)	0,00	31 255,63	31 255,63	0,00	31 255,63	0,00			
24.01.29.3. Lähialueyhteistyön arvon lisäveroimet	0,00	31 255,63	31 255,63	0,00	31 255,63	0,00			
24.20.66. Lähialueyhteistyö (S3V)	297 500,00	187 800,00	0,00	187 800,00	187 800,00	0,00	365 612,95	553 412,95	359 191,68
27. Puolustusministeriön hallinnonala	4 442 693,35	152 614,94	152 614,94	0,00	152 614,94	0,00	4 837 558,74	4 837 558,74	3 185 336,41
27.01.23. Julkisen hallinnon verkkoturvallisuuden edistäminen (S3V)	4 234 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	4 837 558,74	4 837 558,74	3 185 336,41
27.01.29. Puolustusministeriön hallinnonalan arvonsäveroimet (A)	208 693,35	152 614,94	152 614,94	0,00	152 614,94	0,00			
28. Valtiovarainministeriön hallinnonala	9 656 479 628,67	10 161 293 199,01	10 103 974 195,17	56 516 063,23	10 160 490 258,40	802 940,61	162 954 456,54	2 071 284 870,54	116 321 540,44
28.01.01. Valtiovarainministeriön toimintamenot (S2V)	34 697 000,00	35 385 000,00	34 593 365,11	791 634,89	35 385 000,00	0,00	504 313,21	35 889 313,21	791 634,89
28.01.01.1. Toimintamenot	33 741 238,21	33 704 000,00	34 125 419,23	0,00	34 125 419,23	-421 419,23	0,00	33 704 000,00	-421 419,23
28.01.01.2. Muut toimintamenot	955 761,79	1 681 000,00	467 945,88	791 634,89	1 259 580,77	421 419,23	504 313,21	2 185 313,21	791 634,89
28.01.01.2.1. Kehittämis- ja koulutustoiminta	520 761,79	1 646 000,00	467 945,88	756 634,89	1 224 580,77	421 419,23	69 313,21	1 715 313,21	756 634,89
28.01.01.2.2. PARAS-hanke	435 000,00	35 000,00	0,00	35 000,00	35 000,00	0,00	435 000,00	470 000,00	35 000,00
28.01.12. Alue- ja paikallishallinnon tukitoimet (S3V)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	2 048,07	2 048,07	0,00
28.01.20. Valtion kiinteistöstrategian toteuttaminen (S2V)	215 000,00	215 000,00	54 857,53	160 142,47	215 000,00	0,00	215 000,00	430 000,00	160 142,47
28.01.21. Valtiovarainministeriön hallinnonalan tuottavuusmäärärahat (S2V)	9 000,00	1 159 000,00	117 729,10	1 041 270,90	1 159 000,00	0,00	2 300,77	1 161 300,77	1 041 270,90
28.01.29. Valtiovarainministeriön hallinnonalan arvonsäveroimet (A)	4 430 640,01	3 840 785,01	3 840 785,01	0,00	3 840 785,01	0,00			
28.01.73. Talous-, henkilöstö- ja toimintahallinnon kehittäminen (S3V)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1 272 339,58	1 272 339,58	0,00

Päälukuan, momentin ja tilijaoittelun numero, nimi ja määrärahalaji	Tilinpäätös 2010	Talousarvio 2011 (TA + LTAt)	Talousarvion 2011 määrärahojen		Tilinpäätös 2011	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
			käyttö vuonna 2011	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2011	Käyttö vuonna 2011 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
28.70.01. Valtion IT-strategian toteuttaminen (S3V)	28 609 000,00	7 343 000,00	2 008 462,36	5 334 537,64	7 343 000,00	0,00	6 034 676,96	13 377 676,96	8 043 139,32	5 334 537,64
28.70.02. Valtion talous-, henkilöstö- ja toimitilalahallinnon tietojärjestel- mät (S3V)	0,00	1 653 414,00	0,00	1 653 414,00	1 653 414,00	0,00	0,00	1 653 414,00	0,00	1 653 414,00
28.70.20. Tuottavuuden edistäminen (S3V)	7 254 000,00	13 200 000,00	0,00	13 200 000,00	13 200 000,00	0,00	7 254 000,00	20 454 000,00	0,00	20 454 000,00
28.90.03. Kuntaliitin toimintamenot (S3V)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	6 913 924,56	6 913 924,56	3 353 924,56	0,00
28.90.20. Valtion ja kuntien yhteiset tieto- järjestelmähankkeet (S3V)	8 719 800,00	17 129 050,00	113 590,98	17 015 459,02	17 129 050,00	0,00	3 818 116,22	20 947 166,22	434 575,00	20 512 591,22
28.90.20.1. Valtion ja kuntien yh- teiset tietojärjestelmähankkeet (SADe-ohjelma)	6 869 800,00	12 219 050,00	113 590,98	12 105 459,02	12 219 050,00	0,00	1 969 316,22	14 188 366,22	113 590,98	14 074 775,24
28.90.20.2. Kuntien informaatio- teknologian kehittämishankkeet (KuntaliT)	1 500 000,00	4 560 000,00	0,00	4 560 000,00	4 560 000,00	0,00	1 500 000,00	6 060 000,00	320 984,02	5 739 015,98
28.90.20.3. JHS-suositukset ja muu yhteinen julkisen tietohal- linnan kehittäminen	350 000,00	350 000,00	0,00	350 000,00	350 000,00	0,00	348 800,00	698 800,00	0,00	698 800,00
28.90.30. Valtionosuus kunnille peruspal- velujen järjestämiseen (A)	7 799 336 219,00	8 133 992 000,00	8 133 691 195,00	0,00	8 133 691 195,00	300 805,00				
28.90.30.1. Valtionosuus kunnille peruspalvelujen järjestämiseen	7 776 741 441,00	8 109 640 000,00	8 109 339 195,00	0,00	8 109 339 195,00	300 805,00				
28.90.30.2. Harkinnanvarainen valtionosuuden korotus (EK) (enintään)	20 000 000,00	20 000 000,00	20 000 000,00	0,00	20 000 000,00	0,00				
28.90.30.3. Vuosien 2009 ja 2010 valtionosuuksien korjaukset (EK)	2 594 778,00	4 352 000,00	4 352 000,00	0,00	4 352 000,00	0,00				
28.90.31. Kuntien yhdistymisen taloudelli- nen tuki ja kuntien yhteistoimin- ta-avustukset (A)	113 526 068,99	114 460 000,00	114 455 525,39	0,00	114 455 525,39	4 474,61				
28.90.31.1. Yhdistymisavustukset	81 772 601,00	82 641 000,00	82 415 129,00	0,00	82 415 129,00	225 871,00				
28.90.31.2. Valtionosuuksien vähentämisen korvaaminen	27 856 383,00	27 559 000,00	29 772 511,00	0,00	29 772 511,00	-2 213 511,00				

Päätöksen, momentin ja tilijaoituksen numero, nimi ja määrärahalaji	Tilinpäätös 2010	Talousarvio 2011 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2011 määrärahojen		Tilinpäätös 2011	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
			käyttö vuonna 2011	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2011	Käyttö vuonna 2011 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
28.90.31.3. Investointi- ja kehittä- mishankkeiden tuki	2 459 200,00	2 500 000,00	1 686 142,50	0,00	1 686 142,50	813 857,50				
28.90.31.4. Kuntajäkelain mukai- set selvityskustannukset ja kunti- en esiselvitykset (EK) (enintään)	437 884,99	760 000,00	190 354,89	0,00	190 354,89	569 645,11				
28.90.31.5. Yhteistoiminta- avustukset (EK) (enintään)	1 000 000,00	1 000 000,00	391 388,00	0,00	391 388,00	608 612,00				
28.92.20. Euroopan unionin osallistuminen matkamenojen korvauksiin (S2V)	207 412,94	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
28.92.20.28. Valtiovarainministeriö	207 412,94	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
28.92.40. Isäntämaakorvaus Pohjoismaiden Investointipankille (K)	6 997 590,66	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00				
28.92.69. Maksut Euroopan unionille (S2V)	1 528 160 681,07	1 822 000 000,00	1 812 788 294,24	9 211 705,76	1 822 000 000,00	0,00	0,00	1 822 000 000,00	1 812 788 294,28	9 211 705,76
28.92.69.1. Arvonlisäveropohjaan perustuvat maksut	233 299 752,63	261 000 000,00	260 553 238,61	446 761,39	261 000 000,00	0,00	0,00	261 000 000,00	260 553 238,61	446 761,39
28.92.69.2. Bruttokansantuloon perustuvat maksut	1 214 268 651,44	1 473 000 000,00	1 465 115 941,71	7 884 058,29	1 473 000 000,00	0,00	0,00	1 473 000 000,00	1 465 115 941,75	7 884 058,29
28.92.69.3. Yhdistyneelle Kuningaskunnalle myönnettävän maksuhelpotuksen rahoitus	80 592 277,00	88 000 000,00	87 119 113,92	880 886,08	88 000 000,00	0,00	0,00	88 000 000,00	87 119 113,92	880 886,08
28.92.87. Euroopan rahoitusvakausväli- neen osakkeiden hankkiminen (S3V)	1 000 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	668 691,97	668 691,97	179 663,71	489 028,26
28.99.95. Satunnaiset säädosperusteiset menot (A)	0,00	300 000,00	0,00	0,00	0,00	300 000,00				
28.99.96. Ennakoimattomat menot (S3V)	116 950 000,00	5 000 000,00	28 761,85	4 971 238,15	5 000 000,00	0,00	116 953 735,34	121 953 735,34	69 036 659,44	52 917 075,90
MÄÄRÄRAHATILIT YHTEENSÄ	9 661 219 822,02	10 161 664 869,58	10 104 158 065,74	56 703 863,23	10 160 861 928,97	802 940,61	168 157 628,23	2 076 675 842,23	1 936 188 437,21	119 866 068,53

VALTIOVARAINMINISTERIÖN TALOUSARVION TOTEUTUMALASKELMAN TIEDOT VALTUUKSISTA JA NIIDEN KÄYTÖSTÄ MOMENTIN TARKKUUDELLA

Valtuudet ja niiden käyttö (1 000 €)							Valtuuksien käytöstä aiheutuneet talousarviomenot ja määrärahatarve (1 000 €)						
Momentti (numero ja nimi), johon valtuutus liittyy	Aikaisem- pien vuosien valtuuksien käyttö	Vuoden 2010 valtuudet				Uusittu 2012 TA:ssa	Talous- arvio- menot 2011	Määrä- rahatarve 2012	Määrä- rahatarve 2013	Määrä- rahatarve 2014	Määrä- rahatarve myöhempi- nä vuosina	Määrä- rahatarve yhteensä	
		Uudet valtuudet	Uusitut valtuudet	Valtuudet yhteensä	Käytetty								Käyttä- mättä
28.70.01. Valtion IT-strategian toteuttaminen													250
Vuonna 2011 käytettävissä olleet valtuudet	0	0	1 344	1 344	250	1 094	1 094	0	0	0	0	250	
28.70.01. Valtion IT-strategian toteuttaminen													250
Vuonna 2011 käytettävissä olleet valtuudet	0	370	11 800	12 170	0	12 170	12 170	0	0	0	0	0	
28.90.20.1. Valtion ja kuntien yhteiset tietojärjestelmähankkeet (SADE-ohjelma)													0
Vuonna 2011 käytettävissä olleet valtuudet	0	14 000	0	14 000	0	14 000	14 000	0	0	0	0	0	
28.92.00. Pohjoismaiden Investointipankin pääoman korotus													0
Vuonna 2011 käytettävissä olleet valtuudet	0	322 360	0	322 360	322 360	0	0	0	0	0	0	0	
28.92.00. Euroopan neuvoston Kehityspankin pääoman korotus													0
Vuonna 2011 käytettävissä olleet valtuudet	0	27 897	0	27 897	27 897	0	0	0	0	0	0	0	
32.50.64.1.1. EU:n rakennerahastojen ja valtion rahoitusosuus EU:n rakennerahasto-ohjelmiin ohjelmakaudella 2007-2013/EAKR pl. Kainuu													0
Vuonna 2011 käytettävissä olleet valtuudet	0	-1 250	1 790	540	0	540	540	0	0	0	0	0	
32.50.64.2. EU:n rakennerahastojen ja valtion rahoitusosuus EU:n rakennerahasto-ohjelmiin ohjelmakaudella 2007-2013/ESR 2007-2013 pl. Kainuu													0
Vuonna 2011 käytettävissä olleet valtuudet	0	-830	1 190	360	0	360	360	0	0	0	0	0	
YHTEENSÄ							250	0	0	0	0	250	

2.2 Tuotto- ja kululaskelma

VALTIOVARAINMINISTERIÖN TUOTTO- JA KULULASKELMA

	1.1. - 31.12.2011		1.1. - 31.12.2010	
TOIMINNAN TUOTOT				
Maksullisen toiminnan tuotot	45 546,87		51 226,59	
Vuokrat ja käyttökorvaukset	1 311 814,87		619 978,58	
Muut toiminnan tuotot	<u>28 606 203,24</u>	29 963 564,98	<u>29 898 595,74</u>	30 569 800,91
TOIMINNAN KULUT				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat				
Ostot tilikauden aikana	664 782,79		449 013,99	
Varastojen lisäys (-) tai vähennys (+)	1 951 350,00		3 925 006,00	
Henkilöstökulut	26 583 238,68		27 731 032,40	
Vuokrat	3 929 981,04		3 990 733,14	
Palvelujen ostot	18 151 967,40		37 651 241,85	
Muut kulut	2 173 451,03		1 669 933,90	
Valmistus omaan käyttöön	-982 321,90		0,00	
Poistot	179 116,40		408 055,68	
Sisäiset kulut	<u>7 454 481,76</u>	<u>-60 106 047,20</u>	<u>9 604 641,70</u>	<u>-85 429 658,66</u>
JÄÄMÄ I		-30 142 482,22		-54 859 857,75
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT				
Rahoitustuotot	475 281 672,48		417 799 795,22	
Rahoituskulut	<u>-105 803,25</u>	475 175 869,23	<u>-443,35</u>	417 799 351,87
SATUNNAISET TUOTOT JA KULUT				
Satunnaiset tuotot	4 827 760,78		6 469 226,98	
Satunnaiset kulut	<u>-72 171 141,92</u>	<u>-67 343 381,14</u>	<u>-28 242 176,94</u>	<u>-21 772 949,96</u>
JÄÄMÄ II		377 690 005,87		341 166 544,16
SIIRTOTALOUDEN TUOTOT JA KULUT				
Tuotot				
Ulkopuolella olevista valtion rahastoista	0,00		10 262 437,81	
Muut tuotot	<u>3 892,73</u>	3 892,73	<u>15 688,83</u>	10 278 126,64
Kulut				
Kunnille	8 108 640 440,04		7 914 782 365,39	
Kuntayhtymille	1 115 731,00		0,00	
Sosiaaliturvarahastoille	172 339,00		185 316,00	
Elinkeinoelämälle	1 478 013,03		792 464,20	
Rahoitus- ja vakuutuslaitoksille	0,00		6 997 590,66	
Voittoa tavoittelemattomille yhteisöille	91 402 384,00		0,00	
Euroopan unionille	1 812 686 006,77		1 528 160 681,07	
Ulkomaille	19 894,00		42 753,35	
Kulujen palautukset	<u>47 934 612,00</u>	<u>-10 063 449 419,84</u>	<u>0,00</u>	<u>-9 450 961 170,67</u>
JÄÄMÄ III		-9 685 755 521,24		-9 099 516 499,87
TUOTOT VEROISTA JA PAKOLLISISTA MAKSUISTA				
Perityt arvonnlisäverot	58,68		90 665,10	
Suoritetut arvonnlisäverot	<u>-4 024 655,58</u>	<u>-4 024 596,90</u>	<u>-4 659 495,86</u>	<u>-4 568 830,76</u>
TILIKAUDEN TUOTTO-/KULUJÄÄMÄ				
		-9 689 780 118,14		-9 104 085 330,63

2.3 Tase

VALTIOVARAINMINISTERIÖN TASE

	31.12.2011		31.12.2010	
VASTAAVAA				
KANSALLISOMAISUUS				
Rakennusmaa- ja vesialueet	100 913,00		100 913,00	
Rakennukset	639 913,00		639 913,00	
Muu kansallisuusomaisuus	111 600,96	852 426,96	111 600,96	852 426,96
KÄYTTÖOMAISUUS JA MUUT PITKÄAIKAISET SJOITUKSET				
AINEETTOMAT HYÖDYKKEET				
Aineettomat oikeudet	29 467,14		59 860,39	
Muut pitkävaikutteiset menot	1 710 989,80		0,00	
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	0,00	1 740 456,94	728 667,90	788 528,29
AINEELLISET HYÖDYKKEET				
Maa- ja vesialueet	2 718 223,24		2 716 825,60	
Rakennusmaa- ja vesialueet	2 816 398,36		2 898 998,45	
Rakennukset	14 219 644,88		19 706 660,87	
Rakennelmat	383 478,58		867 287,41	
Rakenteet	32 580,82		1,00	
Koneet ja laitteet	252 992,49		399 960,32	
Kalusteet	0,00	20 423 318,37	528,26	26 590 261,91
KÄYTTÖOMAISUUSARVOPAPERIT JA MUUT PITKÄAIKAISET SJOITUKSET				
Käyttöomaisuusarvopaperit	26 852 328,45		26 951 634,58	
Liikelaitosten peruspääomat	672 751 705,85		672 751 705,85	
Liikelaitoksiin muun oman pääoman ehdoin sijoitetut pääomat	1 536 825 341,73		1 524 825 341,73	
Muut pitkäaikaiset kotimaiset sijoitukset	48 000 000,00	2 284 429 376,03	48 000 000,00	2 272 528 682,16
KÄYTTÖOMAISUUS JA MUUT PITKÄ- AIKAISET SJOITUKSET YHTEENSÄ				
		2 306 593 151,34		2 299 907 472,36
VAIHTO- JA RAHOITUSOMAISUUS				
VAIHTO-OMAISUUS				
Valmiit tuotteet/Tavarat	7 990 699,53	7 990 699,53	9 942 049,53	9 942 049,53
PITKÄAIKAISET SAAMISET				
Pitkäaikaiset saamiset	485 363 526,26	485 363 526,26	609 417 220,22	609 417 220,22
LYHYTAIKAISET SAAMISET				
Myyntisaamiset	359 227,61		605 199,09	
Siirtosaamiset	221 074,79		287 422,96	
Muut lyhytaikaiset saamiset	21 077 109,49		26 000 572,80	
Ennakkomaksut	4 584,68	21 661 996,57	4 584,68	26 897 779,53
RAHAT, PANKKISAAMISET JA MUUT RAHOITUSVARAT				
Muut pankkitilit	0,00	0,00	0,00	0,00
VAIHTO- JA RAHOITUSOMAISUUS YHTEENSÄ				
		515 016 222,36		646 257 049,28
VASTAAVAA YHTEENSÄ				
	2 822 461 800,66		2 947 016 948,60	

VALTIOVARAINMINISTERIÖN TASE

	31.12.2011	31.12.2010
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA		
VALTION PÄÄOMA		
Valtion pääoma 1.1.1998	6 317 603 119,73	6 317 603 119,73
Edellisten tilikausien pääoman muutos	-3 453 613 252,86	-2 554 872 105,65
Pääoman siirrot	9 601 704 796,40	8 205 344 183,42
Tilikauden tuotto-/kulujäämä	<u>-9 689 780 118,14</u>	<u>-9 104 085 330,63</u>
	2 775 914 545,13	2 863 989 866,87
VIERAS PÄÄOMA		
LYHYTAIKAINEN		
Talousarvion ulkopuolella olevat valtion rahastojen yhdystilit	6 152 108,17	4 804 124,25
Ostovelat	7 732 426,35	20 369 227,54
Tilivirastojen väliset tilitykset	627 271,75	596 218,23
Edelleen tilitettävät erät	520 576,67	478 887,52
Siirtovelat	8 733 875,59	4 864 465,19
Muut lyhytaikaiset velat	<u>22 780 997,00</u>	<u>51 914 159,00</u>
	<u>46 547 255,53</u>	<u>83 027 081,73</u>
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ	<u>46 547 255,53</u>	<u>83 027 081,73</u>
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	<u>2 822 461 800,66</u>	<u>2 947 016 948,60</u>

2.4 Liitetiedot

LIITE 1: SELVITYS TILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISPERIAATTEISTA JA VERTAILTAVUUDESTA

1. Budjetointia koskevat muutokset ja muutosten tärkeimmät vaikutukset talousarvion toteutumalaskelmaan, tuotto- ja kululaskelmaan ja taseeseen sekä niiden vertailtavuuteen

Aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden osalta tilikaudella jatkuivat viime vuosien tapaan kiinteistöomaisuuden siirrot Senaatti-kiinteistöille.

2. Valuuttakurssi, jota on käytetty muutettaessa ulkomaanrahan määräiset saamiset ja velat sekä muut sitoumukset Suomen rahaksi

Valuutta	Kurssi 30.12.2011
JPY	100,20
USD	1,2939
CHF	1,2156
DKK	7,4342
NOK	7,7540
RUB	41,7650
BRL	2,4159

Valtiovarainministeriöllä oli ulkomaan valuutan määräisiä eriä, joita Euroopan keskuspankki ei noteeraa, seuraavasti:

Noteeraamaton valuutta	Kurssi 30.12.2011
SDR	0,842786

3. Tilinpäätöstä laadittaessa noudatetut arvostus- ja jaksotusperiaatteet ja -menetelmät sekä niissä tapahtuneiden muutosten vaikutukset tilikauden tuotto- ja kulujäämän sekä taseessa ilmoitettavien erien muodostumiseen

Valtiovarainministeriön tilinpäätös on laadittu noudattaen talousarviolakia ja -asetusta sekä valtiovarainministeriön ja Valtiokonttorin määräyksiä ja ohjeita. Tilinpäätöksessä käytetyt arvostus- ja jaksotusperiaatteet ja -menetelmät ovat talousarvioasetuksen 66 a - g §:n mukaisia.

4. Aikaisempiin vuosiin kohdistuvat tuotot ja kulut, talousarviotulot ja -menot sekä virheiden korjaukset, jos ne eivät ole merkitykseltään vähäisiä

Valtiovarainministeriöllä ei ole aikaisempiin vuosiin kohdistuvia korjauksia.

5. Selvitys edellistä vuotta koskevista tiedoista, jos ne eivät ole vertailukelpoisia tilinpäätösvuoden tietojen kanssa

Valtiovarainministeriöllä ei ole tarvetta esittää selvityksiä koskien edellisen vuoden tietoja.

6. Selvitys tilinpäätösvuoden jälkeisistä olennaisista tapahtumista siltä osin kuin niitä ei ilmoiteta toimintakertomuksessa

Valtiovarainministeriöllä ei ole tarvetta esittää selvityksiä koskien tilinpäätösvuoden jälkeisiä olennaisia tapahtumia.

LIITE 2: NETTOUTEUT TULOT JA MENOT

Momentin numero ja nimi	Tilinpäätös 2010	Talousarvio 2011 (TA + LTA:t)	Tilinpäätös 2011	Vertailu Tilinpäätös - Talousarvio	Toteutuma %	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
						Edellisiä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2011	Käyttö vuonna 2011 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
12.28.25. Metallirahatulot									
Bruttotulot	27 067 005,64	31 050 000,00	25 590 100,00	-5 459 900,00	82,42 %				
Bruttomenot	3 920 375,90	6 050 000,00	5 860 220,46	-189 779,54	96,8 %				
Nettotulot	23 146 629,74	25 000 000,00	19 729 879,54	-5 270 120,46	78,92 %				
13.03.01. Osinkotulot ja osakkeiden nettomyyntitulot									
Bruttotulot	772 116,54	2 051 417,84	2 051 417,84	0,00	100,00 %				
Bruttomenot	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00 %				
Nettotulot	772 116,54	2 051 417,84	2 051 417,84	0,00	100,00 %				
Momentin numero ja nimi	Tilinpäätös 2010	Talousarvio 2011 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2011 määrärahojen käyttö vuonna 2011	siirto seuraavalle vuodelle	Tilinpäätös 2011	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös			
28.01.01. Valtiovarainministeriön toimintamenot	35 856 714,86 1 159 714,86 34 697 000,00	35 605 000,00 220 000,00 35 385 000,00	36 153 592,89 1 560 227,78 34 593 365,11	791 634,89	36 945 227,78 1 560 227,78 35 385 000,00	0,00	504 313,21	35 889 313,21	35 089 919,56 791 634,89
28.01.29. Valtiovarainministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot	4 430 640,10 0,00 4 430 640,10	3 840 785,01 0,00 3 840 785,01	3 840 785,01 0,00 3 840 785,01	0,00	3 840 785,01 0,00 3 840 785,01	0,00			
28.40.01. Aluehallintovirastojen toimintamenot	33 000,00 0,00 33 000,00	750 000,00 0,00 750 000,00	24 102,81 0,00 24 102,81	725 897,19	750 000,00 0,00 750 000,00	0,00	2 981,01	752 981,01	725 897,19
28.40.02. Maistraattien toimintamenot	230 000,00 0,00 230 000,00	1 000 000,00 0,00 1 000 000,00	0,00 0,00 0,00	1 000 000,00	1 000 000,00 0,00 1 000 000,00	0,00	9 407,01	1 009 407,01	9 407,01 1 000 000,00

LIITE 3: ARVIOMÄÄRÄRAHOJEN YLITYKSET

Pääluokan ja momentin numero ja nimi	Talousarvio (TA + LTA:t)	Ylitys	Ylitys %
28. Valtiovarainministeriön hallinnonala	68 202 000,00	3 550 000,00	5
28.01.29. Valtiovarainministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot	68 202 000,00	3 550 000,00	5
- VM:n oma käyttö 3 840 785,01 eur			
PÄÄLUOKAT YHTEENSÄ	68 202 000,00	3 550 000,00	5

LIITE 4: PERUUTETUT SIIRRETYT MÄÄRÄRAHAT

Pääluokan ja tilijaottelun numero ja nimi. Tilijaottelut eritellään myöntämisvuosittain.	Peruutettu	
	Tilijaottelu	Yhteensä
24. Ulkoasiainministeriön hallinnonala		4 417,41
Vuosi 2009		4 417,41
24.20.66. Lähialueyhteistyö (S3V)	4 417,41	
28. Valtiovarainministeriön hallinnonala		20 616 919,08
Vuosi 2009		20 469 572,36
28.01.12. Alue- ja paikallishallinnon tukitoimet (S3V)	2 048,07	
28.01.73. Talous-, henkilöstö- ja toimitilahallinnon kehittäminen (S3V)	33 421,78	
28.40.20. Työhyvinvoinnin edistäminen (S3V)	220 000,00	
28.40.21. Tuottavuuden edistäminen (S3V)	11 654 102,51	
28.60.96.1. Edeltä arvaamattomat menot (S3V)	5 000 000,00	
28.90.03. KuntalT:n toimintamenot (S3V)	3 560 000,00	
Vuosi 2010		147 346,72
28.01.01.2.2. PARAS-hanke (S2V)	7 758,76	
28.60.20. Työhyvinvoinnin edistäminen (S2V)	139 587,96	
PÄÄLUOKAT YHTEENSÄ		20 621 336,49
Vuosi 2009		20 473 989,77
Vuosi 2010		147 346,72

LIITE 5: HENKILÖSTÖKULUJEN ERITTELY

	2011	2010
Henkilöstökulut	21 999 857,99	22 909 551,77
Palkat ja palkkiot	21 905 760,66	22 494 733,88
Tulosperusteiset erät	0,00	0,00
Lomapalkkavelan muutos	94 097,33	414 817,89
Henkilösivukulut	4 583 380,69	4 821 480,63
Eläkekulut	4 053 619,99	4 198 471,16
Muut henkilösivukulut	529 760,70	623 009,47
YHTEENSÄ	26 583 238,68	27 731 032,40
Johdon palkat ja palkkiot, josta	1 766 852,90	1 995 351,69
- tulosperusteiset erät	0,00	0,00
Luontoisedut ja muut taloudelliset etuudet	10 294,97	10 764,00
Johto	10 054,97	10 524,00
Muu henkilöstö	240,00	240,00

LIITE 6: SUUNNITELMAN MUKAISTEN POISTOJEN PERUSTEET JA NIIDEN MUUTOKSET

Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu kirjanpitoyksikössä yhdenmukaisin periaattein käyttöomaisuushyödykkeiden taloudellisen käyttöiän mukaisina tasapoistoina alkuperäisestä hankintahinnasta.

Vähäiset käyttöomaisuushankinnat, joiden hankintameno on alle 10 000 euroa, on kirjattu vuosikuluksi.

Omaisuusryhmä	Poisto- menetelmä	Poistoaika vuotta	Vuotuinen poisto % ¹⁾	Jäännösarvo € tai %
112 Aineettomat oikeudet	tasapoisto	5 vuotta	20	0 %
125-126 Koneet ja laitteet	tasapoisto	5 vuotta	20	0 %
127 Kalusteet	tasapoisto	5 vuotta	20	0 %

¹⁾ Jos kyseessä on substanssipoisto, sarakkeeseen merkitään -.

Valtion kiinteistövarallisuuden väliaikaisen hallinnan takia kulkee VM:n kautta omaisuusryhmissä 112, 120-123, 125, 128, 130 ja 150 edelleensirrettävää omaisuutta, joka ei sisälly käyttöomaisuuskirjanpitoon eikä poistolaskennan piiriin. Valtaosa siirrettävästä omaisuudesta on tarkoitus siirtää valtiovarainministeriöstä Senaatti-kiinteistöille. Liikelaitoslaki edellyttää, että niissä tapauksissa, joissa siirron vastaanottaja on valtion liikelaitos (kuten Senaatti-kiinteistöt), omaisuus on arvioitava käypään arvoonsa.

LIITE 7: KANSALLIS- JA KÄYTTÖMAISUUDEN SEKÄ MUIDEN PITKÄVAIKUTTEISTEN MENOJEN POISTOT

	Kansallisuus			YHTEENSÄ	Aineettomat hyödykkeet			YHTEENSÄ
	101 Maa-alueet	102 Asuinrakennukset	108 Muu kansallisuus		112 Aineettomat oikeudet	114 Muut pitkävaikuttiset menot	119 Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	
Hankintameno 1.1.2011	100 913,00	639 913,00	111 600,96	852 426,96	2 727 877,95	0,00	728 667,90	3 456 545,85
Lisäykset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1 710 989,80	0,00	1 710 989,80
Vähennykset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	728 667,90	728 667,90
Hankintameno 31.12.2011	100 913,00	639 913,00	111 600,96	852 426,96	2 727 877,95	1 710 989,80	0,00	4 438 867,75
Kertyneet poistot 1.1.2011	0,00	0,00	0,00	0,00	2 668 017,56	0,00	0,00	2 668 017,56
Vähennysten kertyneet poistot	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Tilikauden suunnitelman mukaiset poistot	0,00	0,00	0,00	0,00	30 393,25	0,00	0,00	30 393,25
Tilikauden suunnitelmasta poikkeavat poistot	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Tilikauden arvonalennukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Kertyneet poistot 31.12.2011	0,00	0,00	0,00	0,00	2 698 410,81	0,00	0,00	2 698 410,81
Arvonkorotukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
KIRJANPITOARVO 31.12.2011	100 913,00	639 913,00	111 600,96	852 426,96	29 467,14	1 710 989,80	0,00	1 740 456,94

	Aineelliset hyödykkeet							YHTEENSÄ
	120 Maa- ja vesialueet	121 Rakennusmaa- ja vesialueet	122 Rakennukset	123 Rakennelmat	124 Rakenteet	125-126 Koneet ja laitteet	127 Kalusteet	
Hankintameno 1.1.2011	2 716 825,60	2 898 998,45	19 706 660,87	867 287,41	1,00	5 538 720,15	261 725,13	31 990 218,61
Lisäykset	1 397,64	320 176,36	1 127 210,20	62 432,86	32 579,82	0,00	0,00	1 543 796,88
Vähennykset	0,00	402 776,45	6 614 226,19	546 241,69	0,00	0,00	0,00	7 563 244,33
Hankintameno 31.12.2011	2 718 223,24	2 816 398,36	14 219 644,88	383 478,58	32 580,82	5 538 720,15	261 725,13	25 970 771,16
Kertyneet poistot 1.1.2011	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	5 138 759,83	261 196,87	5 399 956,70
Vähennysten kertyneet poistot	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Tilikauden suunnitelman mukaiset poistot	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	148 194,89	528,26	148 723,15
Tilikauden suunnitelmasta poikkeavat poistot	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Tilikauden arvonlennukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Kertyneet poistot 31.12.2011	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	5 286 954,72	261 725,13	5 548 679,85
Arvonkorotukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
KIRJANPITOARVO 31.12.2011	2 718 223,24	2 816 398,36	14 219 644,88	383 478,58	32 580,82	251 765,43	0,00	20 422 091,31

	Käyttöomaisuusarvopaperit ja muut pitkäaikaiset sijoitukset		YHTEENSÄ
	130 Käyttöomaisuus- arvopaperit	131 Sijoitukset liikelaitoksiin	
Hankintameno 1.1.2011	26 951 634,58	2 197 577 047,58	2 224 528 682,16
Lisäykset	12 006 580,75	16 900 000,00	28 906 580,75
Vähennykset	12 105 886,88	4 900 000,00	17 005 886,88
Hankintameno 31.12.2011	26 852 328,45	2 209 577 047,58	2 236 429 376,03
Kertyneet poistot 1.1.2011	0,00	0,00	0,00
Vähennysten kertyneet poistot	0,00	0,00	0,00
Tilikauden suunnitelman mukaiset poistot	0,00	0,00	0,00
Tilikauden suunnitelmasta poikkeavat poistot	0,00	0,00	0,00
Tilikauden arvonalennukset	0,00	0,00	0,00
Kertyneet poistot 31.12.2011	0,00	0,00	0,00
Arvonkorotukset	0,00	0,00	0,00
KIRJANPITOARVO 31.12.2011	26 852 328,45	2 209 577 047,58	2 236 429 376,03

LIITE 8: RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT

Rahoitustuotot	2011	2010	Muutos 2011-2010
Korot euromääräisistä saamisista	29 599 526,68	37 290 116,39	-7 690 589,71
Korot valuuttamääräisistä saamisista	0,00	0,00	0,00
Emissio-, pääoma- ja kurssierot saamisista	0,00	0,00	0,00
Osingot	195 682 145,80	260 772 116,64	-65 089 970,84
Liikelaitosten voiton tuloutukset	250 000 000,00	100 000 000,00	150 000 000,00
Muut rahoitustuotot	0,00	19 737 562,19	-19 737 562,19
RAHOITUSTUOTOT YHTEENSÄ	475 281 672,48	417 799 795,22	57 481 877,26
Rahoituskulut	2011	2010	Muutos 2011-2010
Korot euromääräisistä veloista	105 618,27	296,67	105 321,60
Korot valuuttamääräisistä veloista	0,00	0,00	0,00
Emissio-, pääoma- ja kurssierot veloista	0,00	0,00	0,00
SWAP-maksut veloista	0,00	0,00	0,00
Sijoitusten ja lainasaamisten tileistäpoistot	0,00	0,00	0,00
Muut rahoituskulut	184,98	146,68	38,30
RAHOITUSKULUT YHTEENSÄ	105 803,25	443,35	105 359,90
NETTO	475 175 869,23	417 799 351,87	57 376 517,36

LIITE 9: TALOUSARVIO TALOUDESTA ANNETUT LAINAT

Sektorit	Lainapääoma 31.12.2011	Lisäys 2011	Vähennys 2011	Lainapääoma 31.12.2010	Pääomamuutos 2011-2010
Yritykset ja asuntoyhteisöt	485 363 526,26	4 900 000,00	128 953 693,96	609 417 220,22	-124 053 693,96
Yritykset	485 363 526,26	4 900 000,00	128 953 693,96	609 417 220,22	-124 053 693,96
- Julkiset yritykset	485 363 526,26	4 900 000,00	128 953 693,96	609 417 220,22	-124 053 693,96
- Yksityiset yritykset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Asuntoyhteisöt	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Rahoitus- ja vakuutuslaitokset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Rahalaitokset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut rahoituslaitokset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Rahoituksen ja vakuutuksen välitystä avustavat laitokset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Vakuutuslaitokset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Julkisyhteisöt	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Paikallishallinto	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Sosiaaliturvarahastot	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Kotitaloudet	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Työnantaja- ja muut elinkeinon- harjoittajien kotitaloudet	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
- Maatilatalouden harjoittajien kotitaloudet	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
- Muut elinkeinonharjoittajien kotitaloudet	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Palkansaajakotitaloudet	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Omaisuustulojen ja tulonsiirtojen saajakotitaloudet	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Laitoskotitaloudet	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Valtionkirkot	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut voittoa tavoittelemattomat yhteisöt	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Ulkomaat	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Euroopan unioni	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut maat ja kansainväliset järjestöt	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
YHTEENSÄ	485 363 526,26	4 900 000,00	128 953 693,96	609 417 220,22	-124 053 693,96

LIITE 10: ARVOPAPERIT JA OMAN PÄÄOMAN EHTOISET SIIJOITUKSET

Käyttö- ja rahoitusomaisuusarvopaperit

	31.12.2011					31.12.2010		
	Kappale- määriä	Markkina-arvo	Kirjanpitoarvo	Omistussuus %	Myyntioikeuksien alaraja %	Saadut osingot	Markkina-arvo	Kirjanpitoarvo
Julkisesti noteeratut osakkeet ja osuudet	0		0,00			0,00	0,00	0,00
Julkisesti noteeraamattomat osakkeet ja osuudet	114 523		24 447 881,34			682 145,80		24 264 572,63
Arsenal Oy	15 869		13 344 876,86	78,95		0,00		13 344 876,86
Hansel Oy	44 025		7 640 600,00	100,00	66,7	0,00		7 640 600,00
Tietokarhu Oy ¹⁾	2 000		67 275,17	20,00	66,7	682 000,00		67 275,17
Tyrtökoulun Talo Oy	46		77,37	25,99		0,00		77,37
Aktia Oyj	486		3 645,00			145,80		0,00
HAUS kehittämisskeskus Oy	1 000		2 880 435,20	100,00		0,00		2 880 435,20
Euroopan rahoitusvakuutus	51 097		510 971,74	1,80		0,00		331 308,03
Huoneisto- ja kiinteistöosakkeet			2 402 500,36	100,00		0,00		2 685 115,20
Asunto-osakkeet			804 042,36	100,00		0,00		1 086 657,20
Kiinteistöosakkeet			1 598 458,00					1 598 458,00
Pääomatodistukset	2		0,00					0,00
Säästöpankkien Keskus-Osake-Pankki 31.12.1993	1		0,00					0,00
Säästöpankkien Keskus-Osake-Pankki 30.12.1994	1		0,00					0,00
Muut osuudet			1 946,75					1 946,75
Anuukar Ky			1 946,75					1 946,75

¹⁾ osakkeiden tuottama äänivalta 80 %
Lisäksi saatu Suomen Pankin voitonloutusta 195.000.000,00 euroa.

Muut oman pääoman ehtoiset sijoitukset

	Kirjanpitoarvo 31.12.2011	Kirjanpitoarvo 31.12.2010
Liikelaitos	672 751 705,85	672 751 705,85
Senaatti-kiinteistöt	672 751 705,85	672 751 705,85
Muut oman pääoman ehtoiset sijoitukset	1 536 825 341,73	1 524 825 341,73
Senaatti-kiinteistöt	1 536 825 341,73	1 524 825 341,73
Pääomalainat	48 000 000,00	48 000 000,00
Governia Oy (Solidium Oy)	48 000 000,00	48 000 000,00
YHTEENSÄ	2 257 577 047,58	2 245 577 047,58

LIITE 12: VALTIONTAKAUKSET JA -TAKUUT SEKÄ MUUT MONIVUOTISET VASTUUT**Myönnettyt takaukset ja takuut**

Sektorit	31.12.2011	31.12.2010	Muutos 2011-2010
Rahoitus- ja vakuutuslaitokset			
Laki valtion erityisrahastoyhtiön perustamiseen liittyvistä järjestelyistä (442/1998)			
Laki valtion erityisrahastoyhtiön luotto- ja takaustoiminnasta (445/1998, muut. 526/2001)			
Finnvera Oyj	886 690 740	1 029 352 661	-142 661 921
Julkisyhteisöt			
Laki valtion liikelaitoksista (1185/2002)			
Senaatti-kiinteistöt	1 059 358 959	1 004 166 666	55 192 293
Laki valtion lainanannosta ja valtiontakauksesta (449/1988)			
Vuoden 2009 toinen lisätalousarvio (737/2009)			
Nya Teaterhusaktiebolaget i Helsingfors	27 000 000	5 000 000	22 000 000
Ulkomaat			
Eduskunnan päätös perustuslain 82 §:n 2. mom. mukaisesti antaa suostumuksensa sille, että valtioneuvosto voi vastavakuuksia vaatimatta antaa omavelkaisen valtiontakauksen Suomen pankille Kansainväliselle valuuttarahastolle (IMF) annettavien lainojen vakuudeksi (EV 36/2010 vp - HE 9/2010 vp)			
Kansainvälinen valuuttarahasto (IMF)	3 886 000 000	3 886 000 000	0
Asetus Pohjoismaiden Investointipankille annetun valtion takauksen korottamisesta (222/1991) ja 10/1994 talousarviosarja			
Asetus Pohjoismaiden Investointipankin Baltian maiden yrityksille myönnettävien luottojen valtiontakauksista (897/1992)			
Asetus Pohjoismaiden Investointipankin ympäristöinvestointilainojen valtiontakauksesta, talousarviosarja n:o 7/96. TA 2002			
Pohjoismaiden Investointipankki (NIB)	409 440 732	406 038 720	3 402 012
Vuoden 2009 LTA (HE 1/2009) mom. 28.01.80., vuoden 2010 LTA II (HE 57/2010) mom. 28.01.82., vuoden 2010 LTA III (HE 62/2010) mom. 28.01.81.			
Suomen EU:n vakautusjärjestelyistä johtuvat lainasitoumukset Islannin, Latvian ja Kreikan valtioille:			
Islanti	320 000 000	320 000 000	0
Latvia	324 000 000	324 000 000	0
Kreikka	1 480 000 000	1 480 000 000	0
Laki Euroopan rahoitusvakausvälineelle annettavista valtiontakauksista (668/2010, muutossäädös 1060/2011 muut. 2 §:ää)			
VN:n tiedonanto EK:lle 30.11.2010 (VNT 2/2010 vp)			
VN:n tiedonanto EK:lle 23.5.2011 (VNT 1/2011 vp)			
ERVV ¹⁾ /Irlanti	257 000 000	257 000 000	0
ERVV/Portugali	236 000 000	0	236 000 000
Laki valtion lainanannosta sekä valtiontakauksesta (449/1988)			
Pietarisäätiö	13 250 000	12 626 028	623 972
Vuoden 2001 lisätalousarvio mom. 28.82.89.			
Suomen Vientiluotto Oyj	49 900 200	37 548 813	12 351 387
Takaukset ja takuut yhteensä	8 948 640 631	8 761 732 888	186 907 743

¹⁾ Eduskunnan hyväksymien ERVV takauksien enimmäisarvo 31.12.2011 on 13,974 mrd euroa (vuonna 2010 vastaava määrä oli 7,92 mrd euroa) (2§, 668/2010). ERVV:n summat esitetty pääomineen ja korkoineen.

²⁾ Suomen valtiota sitovia takausvastuita ERVV:n varainhankinnalle on vuoden 2011 lopussa voimassa Irlannin ja Portugalin yhteensä 16 mrd euron varainhankinnan osalta 493 milj. euroa sekä euroryhmän 21.10.2011 hyväksymän ERVV:n 55 mrd euron varainhankintaohjelman jäljellä olevan 39 mrd euron osuuden osalta 1 610 milj. euroa korkoineen ja ylitakauksineen (vuonna 2010 vastaava määrä oli 740 milj. euroa).

LIITE 12: VALTIONTAKAUKSET JA -TAKUUT SEKÄ MUUT MONIVUOTISET VASTUUT

Myönnetty takaukset ja takuut valuutoittain

Sisältävät ulkomaanrahan määräisiä valtiontakauksia:

Takauksen saaja	Valuutta 31.12.2011	Kurssi 31.12.2011	Valuuttamääräi- nen takaus- kanta 1.1.2011	Valuuttamääräi- nen muutos 2011	Valuuttamääräi- nen takauskanta 31.12.2011
Finnvera Oyj	JPY	100,20	5 000 000 000	-5 000 000 000	0
Finnvera Oyj	NOK	7,7540	6 500 000 000	-400 000 000	6 100 000 000
Pohjoismaiden Investointipankki (NIB)	CHF	1,2156	1 676 823	-1 341 694	335 129
Pohjoismaiden Investointipankki (NIB)	DKK	7,4342	0	0	0
Pohjoismaiden Investointipankki (NIB)	GBP	0,83530	0	0	0
Pohjoismaiden Investointipankki (NIB)	JPY	100,20	271 411 200	-28 569 600	242 841 600
Pohjoismaiden Investointipankki (NIB)	RUB	41,7650	0	0	0
Pohjoismaiden Investointipankki (NIB)	BRL	2,4159	15 201 706	-912 102	14 289 603
Pohjoismaiden Investointipankki (NIB)	USD	1,2939	356 094 141	2 099 909	358 194 050
Suomen Vientiluotto Oyj	JPY	100,20	5 000 000 000	0	5 000 000 000

Valuutta	Vasta-arvo	Jakauma	Tilinpäätös- päivän kurssi
Euro (EUR)	7 826 602 748	87,46	1
Sveitsin frangi (CHF)	275 690	0,00	1,2156
Tanskan kruunu (DKK)	0	0,00	7,4342
Englannin punta (GBP)	0	0,00	0,83530
Japanin jeni (JPY)	52 323 768	0,58	100,20
Norjan kruunu (NOK)	786 690 740	8,79	7,7540
Venäjän rupla (RUB)	0	0,00	41,7650
Brasilian real (BRL)	5 914 816	0,07	2,4159
Yhdysvaltojen dollari (USD)	276 832 869	3,09	1,2939
YHTEENSÄ	8 948 640 631	100,0	

Muut monivuotiset vastuut

Valtion talousarvion yksityiskohtaisten perustelujen yleisten määräysten kohdan Toimintamenomäärärahat perusteella tehdyt tavanomaiset sopimukset ja sitoumukset

€	Talousarvio- menot 2011	Määräraha- tarve 2012	Määräraha- tarve 2013	Määräraha- tarve 2014	Määräraha- tarve myöhemmin	Määräraha- tarve yhteensä
Tavanomaiset sopimukset ja sitoumukset yhteensä	3 586 010,11	3 600 000,00	3 672 000,00	3 745 000,00	3 820 000,00	14 837 000,00

Muulla kuin valtion talousarvion yksityiskohtaisten perustelujen yleisten määräysten kohdan Toimintamenomäärärahat perusteella tehdyt sopimukset ja sitoumukset

€	Talousarvio- menot 2011	Määräraha- tarve 2012	Määräraha- tarve 2013	Määräraha- tarve 2014	Määräraha- tarve myöhemmin	Määräraha- tarve yhteensä
Muut sopimukset ja sitoumukset yhteensä	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
YHTEENSÄ	3 586 010,11	3 600 000,00	3 672 000,00	3 745 000,00	3 820 000,00	14 837 000,00

LIITE 13: TASEeseen SISÄLTYYVÄT RAHASTOIDUT VARAT

Valtiovarainministeriöllä ei ole taseeseen sisältyviä rahastoituja varoja.

LIITE 14: TASEeseen SISÄLTYMÄTTÖMÄT RAHASTOIDUT VARAT

Nimi	Taseen loppusumma tai varojen määrä	Organisaation toiminta-alue tai varojen käyttötarkoitus
Säätiöt		
...	0,00	
Rahastot		
Valtion vakuusrahasto	9 295 126,86	Valtion vakuusrahasto on talousarvion ulkopuolinen valtion rahasto, jonka tehtävänä on turvata talletuspankkien vakaa toiminta (Laki valtion vakuusrahastosta 379/1992).
Yhdistykset		
...	0,00	
Muut varat	0,00	
...		

LIITE 15: VELAN MUUTOKSET

Valtiovarainministeriöllä ei ole kirjanpitoyksikkönä tällä liitteellä raportoitavia velan muutoksia.

LIITE 16: VELAN MATURITEETTIJAKAUMA JA DURAATIO

Valtiovarainministeriöllä ei ole kirjanpitoyksikkönä tällä liitteellä raportoitavaa velkaa.

LIITE 17: OIKEIDEN JA RIITTÄVIEN TIETOJEN ANTAMISEKSI TARVITTAVAT MUUT TÄYDENTÄVÄT TIEDOT

Taseeseen sisällymätön valtion omistusosuus valtiovarainministeriön hallinnonalaan kuuluvissa kansainvälisissä rahoituslaitoksissa

	Merkitty määrä	Maksettu määrä	
	Alkuperäisessä valuutassa (tuhat rahayksikköä)	Alkuperäisessä valuutassa 31.12.2011 (tuhat rahayksikköä)	Osuudet 31.12.2011 valuuttakurssien mukaan (tuhat €)
Kansainvälisille rahoituslaitoksille annetut sitoumukset			
Kansainvälinen jälleenrakennus- ja kehityspankki IBRD ¹⁾	USD 1 032 600 ¹⁾	66 467 USD	51 370
Kansainvälinen rahoitusyhtiö IFC ²⁾	USD 15 697 ²⁾	15 697 USD	12 132
Kansainvälinen investointitakaustilasto MIGA ³⁾	USD 11 437 ³⁾	2 171 USD	1 678
Euroopan investointipankki EIB ⁴⁾	EUR 2 970 783 ⁴⁾	148 539 €	148 539
Pohjoismaiden Investointipankki NIB ⁵⁾	EUR 765 788 ⁵⁾	396 237 €	396 237
Pohjoismaiden ympäristörahoitusyhtiö NEFCO ⁶⁾	EUR 22 265 ⁶⁾	22 265 €	22 265
Länsipohjolan rahasto	USD 2 700	2 700 USD	2 087
Euroopan neuvoston kehityspankki CEB ⁷⁾			
(lisätty lukuperusteluihin, ei välittömiä maksuvelvoitteita)	EUR 41 889 ⁷⁾	4 625 €	4 625
Perushyödykkeiden yhteisrahasto	SDR 1 483 028	946 €	1 250
YHTEENSÄ			640 183

Vastuusitoumukset

€ tai sanallinen selitys	31.12.2011	31.12.2010	31.12.2009	Muutos 2011-2010
Ulkomaat				
Kansainvälisille rahoituslaitoksille annetut sitoumukset				
Kansainvälinen jälleenrakennus- ja kehityspankki IBRD ¹⁾	51 369 863,98	46 325 400,39	42 968 207,69	5 044 463,59
Kansainvälinen rahoitusyhtiö IFC ²⁾	12 131 540,30	11 747 492,89	10 896 154,38	384 047,41
Kansainvälinen investointitakaustilasto MIGA ³⁾	1 677 873,10	1 624 756,77	1 507 010,97	53 116,33
Euroopan investointipankki EIB ⁴⁾	148 539 150,00	105 340 812,00	105 340 812,00	43 198 338,00
Pohjoismaiden Investointipankki NIB ⁵⁾	396 237 000,00	396 237 000,00	396 237 000,00	0,00
Pohjoismaiden ympäristörahoitusyhtiö NEFCO ⁶⁾	22 264 600,00	22 264 600,00	22 264 600,00	0,00
Länsipohjolan rahasto	2 086 715,00	2 020 655,59	1 874 219,08	66 059,41
Euroopan neuvoston kehityspankki CEB ⁷⁾				
(lisätty lukuperusteluihin, ei välittömiä maksuvelvoitteita)	4 625 000,00	4 625 000,00	4 625 000,00	0,00
Perushyödykkeiden yhteisrahasto	1 249 896,00	1 096 657,78	1 029 074,00	153 238,22
YHTEENSÄ	640 181 638,38	591 282 375,42	586 742 078,12	48 899 262,96

¹⁾ IBRD Annual Report 2010, tilanne 30.6.2011. Vuoden 2011 TA:ssa myönnettiin 3 460 000 euroa mom. 28.92.68. Suomen maksuosuuden maksamiseen pankin peruspääoman korottamisesta. Vuoden 2011 LTA III:ssa momentille lisättiin samaan tarkoitukseen 70 000 euroa.

²⁾ IFC Annual Report 2010, tilanne 30.6.2011

³⁾ MIGA Annual Report 2010, tilanne 30.6.2011

⁴⁾ EIB Annual Report 2010, tilanne 31.12.2010

⁵⁾ NIB vuosikertomus 2010, tilanne 31.12.2010. Vuoden 2011 TA:ssa Suomen vastuuosuutta pankin pääomasta korotettiin 322,4 milj. eurolla. Tästä ei aiheudu Suomelle välittömiä maksuvelvoitteita.

⁶⁾ NEFCO vuosikertomus 2010, tilanne 31.12.2010

⁷⁾ CEB Annual Report 2010, tilanne 31.12.2010. Vuoden 2011 LTA III:ssa Suomen vastuuosuutta pankin pääomasta korotettiin 27,9 milj. eurolla. Tästä ei aiheudu Suomelle välittömiä maksuvelvoitteita.

Kv-rahoituslaitosten sitoumuksissa on kyse Suomen valtiota koskevista sitoumuksista, jonka nojalla valtio osallistuu tarvittaessa rahoituslaitoksen peruspääoman ja sen mahdollisten korotusten maksamiseen tiettyyn enimmäismäärään asti. Pääomaosuudet muodostuvat usein merkitystä osuudesta ja maksetusta osuudesta, joka on merkittyä osuutta pienempi. Kyse ei ole sellaisesta ehdottomasta maksuvelvoitteesta, jonka johdosta pääomaosuutena suoritettava määrä kirjattaisiin valtion velaksi rahoituslaitokselle. Velkakirjaus tehdään vasta, kun rahoituslaitos on esittänyt merkittyä pääomaosuutta koskevan maksuvaatimuksen ja merkityn pääomaosuuden maksuvelvollisuus on syntynyt. Merkittyjen pääomaosuuksien maksamisesta annetuista sitoumuksista ilmoitetaan siihen asti tilinpäätöksen vastuusitoumuksia koskevassa liitteessä eriteltyinä siten, että sitoumukset arvostetaan merkittyjen pääomaosuuksien nimellisarvoon. Rahoituslaitosten peruspääoman korotus toteutetaan useimmiten laitoksen taseeseen kerrytetystä vararahastosta, jolloin määrärahaavauksia valtion talousarvioon ei aiheudu.

3 Allekirjoitukset

Tilinpäätös on hyväksytty Helsingissä 15.3.2012.

Jutta Urpilainen
Valtiovarainministeri

Henna Virkkunen
Hallinto- ja kuntaministeri

Raimo Sailas
Valtiosihteeri kansliapäällikkönä

Tilintarkastajan merkintä

Valtiontalouden tarkastusvirasto on tarkastanut tämän tilinpäätöksen ja tarkastuksesta on annettu tilintarkastuskertomus.

Helsingissä

/ 2012.

